Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 10 september 2024*

”Överklagande – Konkurrens – Missbruk av dominerande ställning – Marknaderna för allmänna sökningar och specialiserade produktsökningar på internet – Beslut i vilket en överträdelse av artikel 102 FEUF och artikel 54 i EES-avtalet konstateras – Missbruk genom hävstångseffekt – Pris- och prestationskonkurrens eller konkurrensbegränsande förfaranden – Det dominerande företaget gynnar visning av resultat från den egna specialiserade söktjänsten – Potentiella konkurrensbegränsande effekter – Orsakssamband mellan missbruk och verkan – Bevisbörda – Kontrafaktiskt scenario – Utestängningskapacitet – Tillämpning av kriteriet lika effektiv konkurrent”

I mål C-48/22 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 20 januari 2022,

Google LLC, Mountain View (Förenta staterna),

Alphabet, Inc., Mountain View,

företrädda av A. Bray, avocate, T. Graf, Rechtsanwalt, D. Gregory, H. Mostyn, barristers, M. Pickford, KC, R. Snelders, advocaat, och C. Thomas, avocat,

klagande,

med stöd av

Computer & Communications Industry Association, Washington (Förenta staterna), företrädd av J. Killick, advocaat, A. Komninos, dikigoros, och A. Lamadrid de Pablo, abogado,

intervenient i första instans,

i vilket de andra parterna är:

Europeiska kommissionen, företrädd av F. Castillo de la Torre, A. Dawes, N. Khan, H. Leupold och C. Urraca Caviedes, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

med stöd av

* Rättegångsspråk: engelska.

Pricerunner International AB, Stockholm (Sverige), inledningsvis företrätt av M. Jonson, K. Ljungström, F. Norburg, P. Scherp och H. Selander, advokater, därefter av K. Ljungström, F. Norburg, P. Scherp och H. Selander, advokater,

intervenient i målet om överklagande,

Förbundsrepubliken Tyskland,

Eftas övervakningsmyndighet, inledningsvis företrädd av C. Simpson, M. Sánchez Rydelski och M.-M. Joséphidès, därefter av C. Simpson, M. Sánchez Rydelski, I.O. Vilhjálmsdóttir och M.-M. Joséphidès, samtliga i egenskap av ombud,

Bureau européen des unions de consommateurs (BEUC), Bryssel (Belgien), företrädd av A. Fratini, avvocata,

Infederation Ltd, Crowthorne (Förenade kungariket), inledningsvis företrädd av S. Gartagani, K. Gwilliam, L. Hannah, solicitors, och A. Howard, KC, därefter av S. Gartagani, K. Gwilliam, L. Hannah, solicitors, A. Howard, KC, och T. Vinje, advocaat,

Kelkoo SAS, Paris (Frankrike), företrätt av W. Leslie, solicitor, och B. Meyring, Rechtsanwalt,

Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV, Berlin (Tyskland),

Ladenzeile GmbH, tidigare Visual Meta GmbH, Berlin,

BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV, tidigare Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger eV, Berlin,

företrädda av T. Höppner och P. Westerhoff, Rechtsanwälte,

Twenga SA, Paris, företrätt av L. Godfroid, M. Gouraud och S. Hautbourg, avocats,

intervenienter i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice-ordföranden L. Bay Larsen, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, E. Regan, F. Biltgen och O. Spineanu-Matei (referent) samt domarna P.G. Xuereb, L.S. Rossi, I. Jarukaitis, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele och J. Passer,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren M. Longar,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 september 2023,

och efter att den 11 januari 2024 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Google LLC och Alphabet, Inc., har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 10 november 2021, Google och Alphabet/kommissionen (Google Shopping) (T-612/17, EU:T:2021:763) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade tribunalen artikel 1 i kommissionens beslut C(2017) 4444 final av den 27 juni 2017 om ett förfarande enligt artikel 102 FEUF och artikel 54 i EES-avtalet (ärende AT.39740 – Sökmotorn Google (Shopping)) (nedan kallat det omtvistade beslutet), enbart i den del Europeiska kommissionen hade konstaterat att Google och Alphabet överträtt dessa bestämmelser på tretton nationella marknader för allmänna sökningar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) på grundval av konkurrensbegränsande effekter på dessa marknader. Talan ogillades i övrigt.

I. Bakgrund till tvisten

2 Bakgrunden till tvisten, som redovisas i punkterna 1–78 i den överklagade domen, kan sammanfattas enligt följande:

A. Bakgrund

3 Google LLC, tidigare Google Inc., är ett amerikanskt bolag som har specialiserat sig på varor och tjänster med anknytning till internetanvändning. Bolaget är främst känt för sin sökmotor, som ger internetanvändarna (nedan beroende på sammanhanget även kallade användare eller konsumenter) möjlighet att hitta och – med hjälp av den webbläsare som de använder och via hyperlänkar – besöka webbplatser som tillgodoser deras behov. Sedan den 2 oktober 2015 är Google ett helägt dotterbolag till Alphabet.

4 Med Googles sökmotor får internetanvändarna sökresultat presenterade på sidor som visas på deras skärmar. Dessa resultat väljs antingen ut av sökmotorn enligt allmänna kriterier och utan att de webbplatser som de länkar till betalar Google för att visas (nedan kallade resultat av allmän sökning), eller så väljs de ut enligt en specialiserad formel för den typ av sökning som görs (nedan kallade resultat av specialiserad sökning). Resultaten av en specialiserad sökning kan i förekommande fall visas tillsammans med resultaten av en allmän sökning på en och samma sida utan att internetanvändaren behöver göra något särskilt (nedan kallat sidan eller sidorna med allmänna resultat). De kan även visas ensamma efter en sökning från internetanvändaren från en specialiserad sida i Googles sökmotor eller efter aktivering av länkar i vissa områden på Googles sidor med allmänna resultat. Google har utvecklat olika tjänster för specialiserad sökning, exempelvis för nyheter, för information om och erbjudanden från lokala näringsidkare, för flygresor och för inköp av produkter. I förevarande mål är det den sistnämnda kategorin som är i fråga.

5 Specialiserade söktjänster inför inköp av produkter (nedan kallade produktjämförelsetjänster eller produktjämförelser) inbegriper inte i sig någon försäljning av produkter, utan de innebär att det görs en jämförelse mellan och ett urval av erbjudanden från säljare på internet som säljer den eftersökta produkten. På samma sätt som resultaten av allmänna sökningar kan resultaten av specialiserade sökningar vara vad som ibland kallas för naturliga sökresultat, det vill säga

sökresultat som är oberoende av betalningar från de webbplatser som de hänvisar till, även om dessa webbplatser är e-handelsplatser. Den ordning i vilken sådana naturliga sökresultat visas på resultatsidorna är också oberoende av betalningar.

6 På Googles allmänna resultatsidor visas också, liksom på andra sökmotorers resultatsidor, resultat som vanligtvis kallas ”annonser” och som däremot är knutna till betalningar från de webbplatser som dessa resultat hänvisar till. Sådana resultat har också ett samband med den sökning som internetanvändaren har utfört och de skiljer sig från naturliga resultat av allmänna eller specialiserade sökningar, exempelvis genom orden ”annons” eller ”sponsrad”.

7 Googles sidor med resultat av allmänna sökningar kan innehålla eller har innehållit samtliga typer av resultat som har beskrivits i punkterna 4–6 ovan.

8 Andra sökmotorer än Googles erbjuder eller har erbjudit allmänna söktjänster och specialiserade söktjänster. Det finns också särskilda sökmotorer för produktjämförelser.

9 Google började tillhandahålla internetanvändarna en produktjämförelsetjänst från och med slutet av år 2002 i Förenta staterna, och erbjöd den ungefär två år senare gradvis i vissa länder i Europa. Till en början tillhandahölls produktjämförelseresultaten (nedan kallade produktresultat) via en specialiserad söksida som kallades Froogle, vilken var fristående från sökmotorns sida för allmän sökning, men från och med år 2003 i Förenta staterna och från och med år 2005 i vissa europeiska länder tillhandahölls de även via sökmotorns sida för allmän sökning. I det sistnämnda fallet visades produktresultaten grupperade på sidorna med allmänna resultat i vad som kallades för Product Onebox (nedan kallad Product Onebox), under eller parallellt med de annonser som visades högst upp på eller i kanten av sidan och ovanför resultaten av en allmän sökning.

10 Google har uppgett att bolaget med början år 2007 ändrade det sätt på vilket produktresultaten utformades. I samband med dessa ändringar bytte Google namn på sina sidor för specialiserad sökning och specialiserade sökresultat för produktjämförelser från Froogle till Product Search.

11 När det gäller produktresultat som visas på sidorna med allmänna resultat berikade Google innehållet i Product Onebox, som senare fick namnet Product Universal (nedan kallad Product Universal), genom att lägga till fotografier. Google diversifierade också de möjliga utfallet av att klicka på en resultatlänk som visas där, nämligen beroende på omständigheterna kunde internetanvändaren antingen, som tidigare, hänvisas direkt till den lämpliga webbplatsen för säljaren av den eftersökta produkten, eller hänvisas till Product Search-sidan för specialiserade resultat där fler erbjudanden avseende samma produkt visades. Dessutom införde Google en mekanism, kallad Universal Search, som gjorde det möjligt, i fall där en sökning bedömdes ha gjorts inför inköp av en produkt, att göra en rangordning på sidan med allmänna resultat av de produkter som omfattades av Product Onebox, sedermera Product Universal, i förhållande till resultaten av en allmän sökning.

12 När det gäller betalningsanknutna produktresultat som visades på Googles resultatsidor, införde Google i Europa med början i september 2010 ett innehållsrikare format än formatet för annonser bestående uteslutande av text (nedan kallade textannonser) som dittills hade visats. Med början i november 2011 i Europa kompletterade Google detta arrangemang genom att på sina sidor med allmänna resultat direkt visa grupper av annonser från ett flertal annonsörer, med bilder och priser (nedan kallade produktannonser). Produktannonserna återfanns antingen till höger eller högst upp på resultatsidan.

13 Under år 2013 upphörde Google i Europa med Product Universal och textannonser som utvecklats på Googles sidor med allmänna resultat. På dessa sidor visades därefter således uteslutande grupperade produktannonser, vilka hade döpts om till Shopping Commercial Units eller Shopping Units (nedan kallade Shopping Units), textannonser och resultat av allmänna sökningar. En internetanvändare som klickade på en annons i en Shopping Unit skickades fortfarande till annonsörens e-handelssida på internet. För att komma från Googles sida med allmänna resultat till dess sida för specialiserad sökning och specialiserade resultat för produktjämförelser, där det fanns fler annonser, var internetanvändaren numera tvungen att klicka på en särskild länk längst upp i Shopping Unit eller på en länk som var åtkomlig via den allmänna navigationsmenyn (fliken ”Shopping”). Samtidigt som Google tog bort Product Universal från sin sida med allmänna resultat, upphörde bolaget även med att visa naturliga produktresultat på sin sida för specialiserade resultat – Product Search – vilken utvecklats till en sida som uteslutande innehöll annonser, kallad Google Shopping.

B. Det administrativa förfarandet

14 Den 30 november 2010 inledde kommissionen ett förfarande mot Google i enlighet med artikel 2.1 i kommissionens förordning (EG) nr 773/2004 av den 7 april 2004 om kommissionens förfaranden enligt artiklarna [101] och [102 FEUF] (EUT L 123, 2004, s. 18).

15 Den 13 mars 2013 antog kommissionen en preliminär bedömning i enlighet med artikel 9 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101] och [102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1) syftande till ett eventuellt godtagande av åtaganden från Googles sida som skulle kunna undanröja kommissionens betänkligheter.

16 Den 4 september 2014 informerade kommissionen Google om att den inte kunde anta ett beslut om godtagande av åtaganden i enlighet med artikel 9 i förordning nr 1/2003.

17 Den 15 april 2015 återupptog kommissionen det förfarande för konstaterande av överträdelse som föreskrivs i artikel 7.1 i förordning nr 1/2003 och antog ett meddelande om invändningar riktat till Google där kommissionen drog den provisoriska slutsatsen att de ifrågavarande agerandena utgjorde missbruk av dominerande ställning och således stred mot artikel 102 FEUF.

18 Den 14 juli 2016 inledde kommissionen ett förfarande mot Alphabet i enlighet med artikel 2.1 i förordning nr 773/2004 och antog ett kompletterande meddelande om invändningar riktat till Google och Alphabet.

C. Det omtvistade beslutet

19 27 juni 2017 antog kommissionen det omtvistade beslutet.

20 För det första fann kommissionen, i samband med fastställandet av Googles eventuella dominerande ställning, att de relevanta marknaderna med nationell dimension utgjordes dels av marknaden för allmänna söktjänster på internet, dels av marknaden för tjänster avseende produktjämförelser på internet.

21 För det andra konstaterade kommissionen att Google sedan år 2008 hade en dominerande ställning på marknaden för allmänna sökningar i vart och ett av EES-länderna, med undantag för Republiken Tjeckien där Google hade en dominerande ställning först från år 2011. För att komma

fram till denna slutsats grundade sig kommissionen bland annat på Googles mycket stora och stabila volymmässiga marknadsandelar, vilka hade observerats i olika studier. Vidare framhöll kommissionen de små marknadsandelarna för Googles konkurrenter, förekomsten av hinder för inträde på den marknaden och det faktum att få internetanvändare använde flera sökmotorer för allmän sökning. Kommissionen påpekade att Google hade ett starkt renommé och att internetanvändarna, som var fristående från varandra, inte kunde utöva någon motverkande köparmakt.

22 För det tredje gjorde kommissionen bedömningen att Google med början vid olika tidpunkter, som tidigast från januari 2008, hade missbrukat sin befintliga dominerande ställning på tretton nationella marknader för allmänna sökningar inom EES genom att minska trafiken från sina sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster och genom att öka trafiken därifrån till sin egen produktjämförelsetjänst, något som enligt kommissionen kunde ha eller sannolikt hade konkurrensbegränsande effekter inte endast på de motsvarande tretton nationella marknaderna för specialiserad sökning avseende produktjämförelser utan även på de ovannämnda marknaderna för allmän sökning. De berörda länderna var Belgien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Spanien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Österrike, Polen, Sverige, Förenade kungariket och Norge.

23 I del 7.2 i det omtvistade beslutet angav kommissionen i detta avseende inledningsvis att det missbruk som hade konstaterats i det aktuella fallet bestod i att Googles egen produktjämförelsetjänst på bolagets sidor med allmänna resultat placerades och presenterades på ett fördelaktigare sätt än konkurrerande produktjämförelsetjänster.

24 Närmare bestämt var det agerande som enligt kommissionen utgjorde missbruk väsentligen att Google på sina sidor med allmänna resultat visade Googles produktjämförelsetjänst på ett framträdande och attraktivt sätt i särskilda för ändamålet avsedda ”boxar”, utan att nämnda tjänst blev föremål för de justeringsalgoritmer som Google använde för allmänna sökningar, däribland den så kallade ”Panda”-algoritmen, medan konkurrerande produktjämförelsetjänster på dessa sidor samtidigt kunde visas endast i form av resultat av allmänna sökningar (blå länkar) och aldrig i ett innehållsrikare format, varvid de även kunde nedprioriteras i rangordningen av generiska resultat genom tillämpningen av dessa algoritmer kallade ”justeringsalgoritmer”. Kommissionen framhöll att den inte ifrågasatte de olika urvalskriterierna som Google valt som sådana, vilka ansågs utgöra relevansbaserade kriterier, utan i stället den omständigheten att samma placerings- och presentationskriterier inte tillämpades på Googles egen produktjämförelsetjänst och på konkurrerande produktjämförelsetjänster. Kommissionen påpekande även att den inte ifrågasatte själva framhävandet av specialiserade resultat avseende produktjämförelser som Google bedömde vara relevanta utan i stället den omständigheten att Googles egen produktjämförelsetjänst och konkurrerande produktjämförelsetjänster inte framhävdes på samma sätt.

25 Vidare undersökte kommissionen i del 7.2.2 i det omtvistade beslutet trafikvolymens värde för produktjämförelsetjänster. Därvidlag noterade kommissionen att trafikvolymen i ett stort antal avseenden var betydelsefull för en produktjämförelsetjänsts förmåga att konkurrera.

26 I del 7.2.3 i det omtvistade beslutet angav kommissionen att de ifrågavarande agerandena minskade trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster och ökade trafiken från dessa sidor till Googles produktjämförelsetjänst. Till stöd för detta påstående anförde kommissionen tre omständigheter. Till att börja med drog kommissionen, med ledning av en analys av internetanvändares beteende,

slutsatsen att generiska resultat föranledde en betydande trafik till en webbplats när de återfanns bland de tre till fem första resultaten på den första sidan med allmänna resultat, medan internetanvändarna ägnade föga eller ingen uppmärksamhet åt de därpå följande resultaten, vilka ofta inte visades direkt på skärmen. Därefter angav kommissionen att de ifrågavarande agerandena hade resulterat i en minskning av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till nästan samtliga konkurrerande produktjämförelsetjänster, under en betydande period, i vart och ett av de tretton ESS-länder där nämnda agerande hade genomförts. Slutligen konstaterade kommissionen att de ifrågavarande agerandena hade förorsakat en ökning av Google-trafiken till Googles egen produktjämförelsetjänst.

27 I del 7.2.4 i det omtvistade beslutet gjorde kommissionen gällande att den trafik som hade avletts till följd av nämnda ageranden motsvarade en betydande andel av trafiken till de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna och att denna trafik inte i praktiken kunde ersättas med trafik från andra källor som för närvarande fanns att tillgå för de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna, det vill säga bland annat applikationer för mobiltelefoner, direkttrafik, hänvisningar från andra partnerwebbplatser, sociala medier och andra sökmotorer för allmän sökning.

28 I del 7.3 i det omtvistade beslutet anförde kommissionen att de ifrågavarande agerandena hade potentiella konkurrensbegränsande effekter på de tretton nationella marknaderna för specialiserad sökning avseende produktjämförelser och på de tretton nationella marknaderna för allmänna sökningar (som nämns ovan i punkt 22). När det gällde marknaderna för specialiserad sökning avsåg kommissionen att visa att de ifrågavarande agerandena kunde föranleda konkurrerande produktjämförelsetjänster att upphöra med sin verksamhet, kunde inverka negativt på innovationen och att de således kunde minska konsumenternas möjligheter att få tillgång till de bäst presterade tjänsterna. Enligt kommissionen påverkades således konkurrensstrukturen på dessa marknader. När det gällde de nationella marknaderna för allmän sökning, ansåg kommissionen att de ifrågavarande agerandenas konkurrensbegränsande verkan berodde på att de kompletterande resurser som Googles produktjämförelsetjänst erhöll från Googles sidor med allmänna resultat gav Google möjlighet att stärka sin tjänst för allmän sökning.

29 I del 7.4 i det omtvistade beslutet tillbakavisade kommissionen Googles och Alphabets argument mot denna bedömning, enligt vilka de rättsliga kriterier som använts inte var korrekta. I del 7.5 i detta beslut tillbakavisade kommissionen även de skäl som Google och Alphabet hade anfört för att visa att de påtalade agerandena inte utgjorde missbruk, nämligen att de objektivt sett var nödvändiga eller att de eventuella konkurrensbegränsningar som de medförde uppvägdes av effektivitetsvinster som gynnade konsumenterna.

30 I artikel 1 i det omtvistade beslutet slog kommissionen således fast att Google och Alphabet, efter det att Alphabet övertog kontrollen över Google, hade överträtt artikel 102 FEUF och artikel 54 i EES-avtalet i de tretton länder som nämns i punkt 22 ovan, från och med olika datum som motsvarade införandet av specialiserade produktresultat eller produktannonser på Googles sida med allmänna resultat.

31 Kommissionen ålade bland annat Google att upphöra med de ifrågavarande agerandena. Kommissionen framhöll att Google visserligen kunde rätta sig efter detta föreläggande på olika sätt men att vissa principer måste iakttas oavsett om Google valde att på sina sidor med allmänna resultat behålla Shopping Units eller andra grupper av sökresultat avseende produktjämförelser eller inte. Bland dessa principer fanns i huvudsak principen om icke-diskriminerande behandling av konkurrerande produktjämförelsetjänster i förhållande till Googles egen

produktjämförelsetjänst. Slutligen ålade kommissionen genom artikel 2 i det omtvistade beslutet Google böter på 2 424 495 000 euro, varav 523 518 000 euro skulle erläggas solidariskt med Alphabet.

II. Talan vid tribunalen och den överklagade domen

32 Google väckte talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 11 september 2017 och yrkade ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet och, i andra hand, upphävande eller nedsättning av de ålagda böterna.

33 Genom beslut av ordföranden på tribunalens nionde avdelning av den 17 december 2018 tilläts Computer & Communications Industry Association (nedan kallad CCIA) att intervenera till stöd för Googles och Alphabets yrkanden. Genom beslut samma dag tilläts Förbundsrepubliken Tyskland, Eftas övervakningsmyndighet, Bureau européen des unions de consommateurs (BEUC), Infederation Ltd (nedan kallat Foundem), Kelkoo SAS, Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV (nedan kallad VDZ), Ladenzeile GmbH, tidigare Visual Meta GmbH, BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV, tidigare Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger eV (nedan kallad BDZV) och Twenga SA att intervenera till stöd för kommissionens yrkanden.

34 Genom beslut av ordföranden på tribunalens nionde avdelning av den 11 april 2019 beviljades konfidentiell behandling vad gäller bland annat bilaga A.1 till ansökan genom vilken talan väcktes.

35 Genom beslut av den 10 juli 2019 hänsköt tribunalen målet till en avdelning i utökad sammansättning.

36 Till stöd för sin talan åberopade Google följande sex grunder:

”Den första och den andra grunden styrker att det i [det omtvistade beslutet] felaktigt dras slutsatsen att Google otillbörligt gynnar sin produktjämförelsetjänst genom att visa Product Universals och Shopping Units Av den tredje grunden framgår att det felaktigt anges i [det omtvistade beslutet] att placeringen och visningen av Product Universals och Shopping Units har avlett Google-söktrafik. Genom den fjärde grunden visas att det saknas fog för spekulationerna i [det omtvistade beslutet] rörande konkurrensbegränsande verkningar. Den femte grunden styrker att kvalitetsförbättringar som avspeglar pris- och prestationskonkurrens i [det omtvistade beslutet] felaktigt kvalificeras som missbruk. I den sjätte grunden visas att det saknas fog för de anförda skälen till de genom [det omtvistade beslutet] påförda böterna”

37 I den överklagade domen ogillade tribunalen i huvudsak talan och godkände kommissionens bedömning vad gäller marknaden för specialiserade sökningar avseende produktjämförelser.

38 Tribunalen framhöll inledningsvis att Google inte hade bestritt att bolaget har en dominerande ställning på de tretton nationella marknader för allmänna sökningar motsvarande de länder i vilka kommissionen anser att Google har missbrukat en sådan ställning. Tribunalen angav att detta fastställande utgjorde en av premisserna för hela den senare bedömningen.

39 Tribunalen undersökte först den femte grunden och den första grundens första del, i vilka det gjordes gällande att de ifrågavarande agerandena var förenliga med pris- och prestationskonkurrens. Tribunalen underkände inledningsvis Googles och Alphabets argument

att dessa ageranden utgör kvalitetsförbättringar som är att hänföra till pris- och prestationskonkurrens och som inte kan kvalificeras som missbruk. Vidare underkände tribunalen Googles och Alphabets argument att kommissionen hade krävt att Google skulle ge konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till sina förbättrade tjänster utan att villkoren i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), var uppfyllda. Tribunalen underkände även Googles och Alphabets argument att kommissionen redovisade de faktiska omständigheterna på ett felaktigt sätt, eftersom Google hade infört grupperna av produktresultat i syfte att förbättra kvaliteten på sin tjänst och inte i syfte att styra trafik till sin egen produktjämförelsetjänst.

40 Tribunalen prövade sedan den första grundens andra del och den första, den andra och delvis den tredje delen av den andra grunden, vilka avsåg att agerandena i fråga inte var diskriminerande. Därvidlag underkände tribunalen Googles och Alphabets argument att kommissionen hade gjort en felaktig bedömning när den fann att Google hade gynnat sin produktjämförelsetjänst genom visningen av Product Universals och Shopping Units samt argumenten att de konkurrerande produktjämförelsetjänsternas redan hade inbegripits i Shopping Units, varför det inte kunde förekomma något otillbörligt gynnande.

41 Därefter prövade tribunalen den tredje och den fjärde grunden, vilka avsåg att agerandena i fråga inte hade fått några konkurrensbegränsande effekter. Inledningsvis underkände tribunalen Googles och Alphabets argument att kommissionen inte hade styrkt att de ifrågavarande agerandena hade lett till en minskning av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster och en ökning av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till Googles produktjämförelsetjänst. Vidare fann tribunalen att Googles och Alphabets argument att kommissionen hade ägnat sig åt spekulation om de konkurrensbegränsande effekterna av de ifrågavarande agerandena inte kunde godtas vad gäller marknaderna för produktjämförelsetjänster och skulle godtas vad gäller de nationella marknaderna för allmän sökning. Därefter underkände tribunalen Googles och Alphabets argument att detaljhandelsplattformarnas roll inte hade beaktats vid bedömningen av de ifrågavarande agerandenas effekter. Till sist underkände tribunalen Googles och Alphabets argument att kommissionen inte hade visat att agerandena i fråga hade konkurrensbegränsande effekter på de nationella marknaderna för produktjämförelsetjänster.

42 Härefter underkände tribunalen den första grundens tredje del och delvis den andra grundens tredje del, där det gjordes gällande att det fanns sakliga skäl för visningen av Product Universals och Shopping Units.

43 När det däremot gällde de nationella marknaderna för allmänna sökningar fann tribunalen att kommissionen hade grundat sig på alltför ospecifika resonemang för att kunna styrka förekomsten av konkurrensbegränsande effekter, även potentiella sådana, varför talan skulle bifallas såvitt avsåg den första delen av Googles och Alphabets fjärde grund i vilken det gjordes gällande att bedömningen av de ifrågavarande agerandenas konkurrensbegränsande effekter var av rent spekulativ art vad gäller dessa marknader.

44 Tribunalen ogiltigförklarade således det omtvistade beslutet enbart i den del kommissionen hade konstaterat att Google och Alphabet hade överträtt artikel 102 FEUF och artikel 54 i EES-avtalet på tretton nationella marknader för allmänna sökningar inom EES på grundval av förekomsten av konkurrensbegränsande effekter på dessa marknader, och ogillade talan i övrigt. Tribunalen fastställde med stöd av sin obegränsade behörighet, i sin helhet, de böter som kommissionen hade ålagt Google och Alphabet.

III. Förfarandet vid domstolen

45 Genom beslut av domstolens ordförande av den 22 mars 2022, Google och Alphabet/kommissionen (C-48/22 P, EU:C:2022:207), beviljades konfidentiell behandling i förhållande till CCIA, Förbundsrepubliken Tyskland, Eftas övervakningsmyndighet, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga, som var intervenienter i första instans, avseende bilaga 2 till överklagandet som klagandena ingav till domstolens kansli den 2 februari 2022. Det var endast en icke-konfidentiell version av denna bilaga som skulle delges intervenienterna.

46 Genom beslut av domstolens ordförande av den 1 september 2022, Google och Alphabet/kommissionen (C-48/22 P, EU:C:2022:667), tilläts Pricerunner International AB (nedan kallat Pricerunner) att intervenera till stöd för kommissionens yrkanden. I detta beslut fastställdes att bilaga 2 till överklagandet även skulle beviljas konfidentiell behandling i förhållande till Pricerunner.

47 Genom beslut av domstolens ordförande av den 1 september 2022, Google och Alphabet/kommissionen (C-48/22 P, EU:C:2022:668), avslogs Fairsearch AISBL:s ansökan om att få intervenera till stöd för kommissionens yrkanden.

IV. Parternas yrkanden i målet om överklagande

48 Klagandena har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen,

– ogiltigförklara det omtvistade beslutet eller, i andra hand, återförvisa målet till tribunalen,

– förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna i första instans och i målet om överklagande, och

– förplikta Pricerunner att ersätta kostnaderna som är kopplade till dess intervention.

49 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna.

50 Pricerunner har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klagandena att ersätta Pricerunners rättegångskostnader.

51 CCIA har yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen, i den del den fastställer det omtvistade beslutet,

– ogiltigförklara det omtvistade beslutet eller, i andra hand, återförvisa målet till tribunalen, och

– förplikta klagandena att ersätta Pricerunners rättegångskostnader.

52 Eftas övervakningsmyndighet har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna.

53 BEUC har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klagandena att ersätta BEUC:s rättegångskostnader i målet om överklagande.

54 Foundem har yrkat att domstolen ska

– avvisa överklagandet, eftersom det är uppenbart att det inte kan tas upp till prövning, eller ogilla det i dess helhet, och

– förplikta klagandena att ersätta Foundems rättegångskostnader.

55 Kelkoo har yrkat att domstolen ska

– avvisa överklagandet i den del det riktar sig mot tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna och i övrigt ogilla överklagandet, och

– förplikta klagandena att ersätta Pricerunners rättegångskostnader.

56 VDZ, Ladenzeile och BDZV har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet i dess helhet, och

– förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna, inklusive de kostnader som uppkommit för VDZ, Ladenzeile och BDZV.

57 Twenga har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet på de grunder klagandena har anfört,

– fastställa den överklagade domen,

– fastställa det omtvistade beslutet, och

– förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna.

58 Vid förhandlingen den 19 september 2023 preciserade klagandena, som svar på en fråga från domstolen, att de yrkade att den överklagade domen skulle upphävas endast i den del som tribunalen hade ogillat deras talan i första instans. Detta antecknades i förhandlingsprotokollet. Klagandena återkallade således överklagandet i den del det avsåg den del av den överklagade domen där tribunalen biföll deras yrkanden.

V. Prövning av överklagandet

59 Klagandena har anfört fyra grunder för överklagandet. Den första grunden avser felaktig rättstillämpning bestående i att tribunalen fastställde det omtvistade beslutet, trots att det rättsliga kriteriet inte var uppfyllt för att slå fast att det förelåg en skyldighet att ge tillgång till produktjämförelsetjänster. Den andra grunden avser felaktig rättstillämpning bestående i att tribunalen fastställde det omtvistade beslutet, trots att det inte hade konstaterats något agerande som avvek från pris- och prestationskonkurrens. I den tredje grunden görs gällande att tribunalen gjorde en felaktig bedömning av orsakssambandet mellan det påstådda missbruket och de sannolika effekterna. I den fjärde grunden görs gällande att tribunalen gjorde en felaktig bedömning när den fann att kommissionen inte var skyldig att pröva huruvida agerandet kunde utestänga lika effektiva konkurrenter.

A. Upptagande till prövning

60 Foundem har gjort gällande att överklagandet ska avvisas, eftersom det är uppenbart att det inte kan tas upp till prövning. Foundem har i huvudsak gjort gällande att klagandena, utan att öppet bestrida de faktiska omständigheter som fastställts i den överklagade domen, försöker ersätta dessa med sin egen version av dessa omständigheter, en version som strider mot tribunalens konstateranden. Denna vilseledande och felaktiga framställning av de faktiska omständigheterna påverkar var och en av de fyra grunderna för överklagandet, eftersom de rättsliga argument som anförts till stöd för dessa grunder bygger på felaktiga faktiska omständigheter.

61 I detta avseende är det tillräckligt att påpeka att det följer av artikel 256.1 FEUF och artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol att ett överklagande ska vara begränsat till rättsfrågor. Tribunalen är ensam behörig att fastställa och bedöma de relevanta omständigheterna liksom att bedöma bevisningen. Bedömningen av dessa omständigheter och denna bevisning är således inte, utom då uppgifter har missuppfattats, en rättsfråga som i sig är underställd domstolens kontroll i ett överklagande (dom av den 12 januari 2023, Lietuvos geležinkeliai/kommissionen, C-42/21 P, EU:C:2023:12, punkt 60 och där angiven rättspraxis).

62 Den omständigheten att klagandena grundar sina rättsliga argument i överklagandet på en felaktig framställning av de faktiska omständigheter som fastställts i den överklagade domen ska bedömas inom ramen för prövningen av om den överklagade domen är korrekt. Vidare gäller att den omständigheten att en klagande i överklagandet har påstått att redogörelsen för de i den överklagade domen fastställda faktiska omständigheterna är vilseledande – utan att för den skull ifrågasätta att dessa faktiska omständigheter är riktiga – inte kan leda till avvisning av överklagandet, även om det finns fog för påståendet.

63 I förevarande fall har klagandena dessutom i överklagandet med tillräcklig precision, i var och en av grunderna, angett vilka punkter i den överklagade domen som avses och skälen till att de anser att tribunalen i dessa punkter gjorde en felaktig rättstillämpning. Detta gör det följaktligen möjligt för domstolen att utföra sin lagenlighetsprövning.

64 Av det ovanstående följer att överklagandet kan tas upp till prövning.

B. Prövning i sak

1. Den första grunden

a) Parternas argument

65 I den första grunden, som består av två delar, har klagandena, med stöd av CCIA, gjort gällande att tribunalen fastställde det omtvistade beslutet trots att kommissionen inte hade visat att det fanns förutsättningar för att anse att det förelåg en leveransskyldighet (såsom de fastställts i rättspraxis och redogjorts för i punkterna 213, 215 och 216 i den överklagade domen).

66 Klagandena har i detta avseende hävdat att det agerande som lagts Google till last i huvudsak består i att inte ge konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till särskilda för ändamålet avsedda ”boxar” placerade på ett framträdande sätt på Googles resultatsidor med en innehållsrikare presentationsfunktionalitet och vilka inte kunde nedprioriteras genom algoritmer såsom Panda.

67 I den första grundens första del har klagandena anfört att tribunalen, i punkterna 224–228 i den överklagade domen, på ett rättsstridigt sätt ersatte kommissionens bedömning i det omtvistade beslutet med sin egen bedömning, det vill säga att det fanns förutsättningar för att anse att det förelåg en leveransskyldighet. Tribunalen angav nämligen att Googles sida med allmänna resultat uppvisade kännetecken som påminner om en nödvändig facilitet (punkt 224), att kommissionen hade funnit att Googles trafik var oundgänglig för konkurrerande produktjämförelsetjänster (punkt 227) och att kommissionen hade konstaterat att det fanns en risk för att all konkurrens skulle elimineras (punkt 228). Några sådana konstateranden görs emellertid inte i det omtvistade beslutet, vilket för övrigt tribunalen själv bekräftade i punkt 223 i den överklagade domen, där den angav att kommissionen inte hade hänvisat till kriterierna för leveransskyldighet.

68 I den första grundens andra del har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkterna 229–249 i den överklagade domen när den fann att kommissionen inte var skyldig att tillämpa de kriterier som uppställs i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), för att kunna slå fast att det påstådda missbruket förelåg.

69 Klagandena har i detta avseende gjort gällande att tribunalen i punkterna 220, 229 och 287 i den överklagade domen fann att det påstådda missbruket i huvudsak bestod i att Google hade åsidosatt sin skyldighet att ge tillgång till vissa tjänster. I punkt 229 i den överklagade domen fann tribunalen emellertid att de omtvistade agerandena i dess olika delar skilde sig från den leveransvägran som var aktuell i det mål som avgjordes genom domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).

70 I den första anmärkningen har klagandena ifrågasatt tribunalens bedömning, i punkterna 237–240 i den överklagade domen, att det aktuella målet skulle särskiljas från ett mål avseende leveransvägran, eftersom det rörde en ”skillnad i behandling”. Ett mål som rör leveransvägran

utgör emellertid endast en särskild typ av mål rörande skillnad i behandling, eftersom det innebär att det berörda företaget behåller en tillgång för egen vinning samtidigt som det vägrar att tillhandahålla konkurrenterna den.

71 Enligt klagandena var det problem som identifierades i det aktuella fallet förekomsten av en facilitet, bestående av ”boxar” på sökresultatsidan, som konkurrerande produktjämförelsetjänster inte hade tillgång till, och den omständigheten att denna facilitet var mer attraktiv i fråga om placering, egenskaper och avsaknad av en nedprioritering än den facilitet som konkurrenterna faktiskt hade fått ”tillgång” till, enligt de formuleringar som tribunalen använde i punkterna 219 och 243 i den överklagade domen, det vill säga presentationen av generiska resultat. Att beskriva det påstådda missbruket som en kombination av flera ageranden, nämligen att resultaten från Googles produktjämförelsetjänst visas i framträdande ”boxar” och att resultaten från konkurrerande produktjämförelsetjänster visas i generiska resultat som kan nedprioriteras, är endast ett annat sätt att uttrycka det förhållandet att Google behandlade resultat från sin egen produktjämförelsetjänst annorlunda än resultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster av det skälet att Google inte gav dessa konkurrenter tillgång till sin facilitet med ”boxar”. I motsats till vad tribunalen slog fast i punkt 232 i den överklagade domen är den aktuella skillnaden i behandling således inte ett ”fristående agerande” i förhållande till vägran att ge tillgång.

72 I den andra anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen i punkterna 177, 219 och 243 i den överklagade domen på ett rättsstridigt och felaktigt sätt beskrev det omtvistade beslutet så, att det avsåg villkoren för Googles tillhandahållande av sin tjänst för allmänna sökningar genom tillgång till sidorna med allmänna resultat, snarare än en skyldighet att ge tillgång till en separat facilitet.

73 Klagandena anser att tribunalen ”skrev om” det omtvistade beslutet genom att i punkt 219 i den överklagade domen konstatera att det i målet, ”i motsats till vad kommissionen … gjort gällande”, var fråga om villkoren för Googles tillhandahållande av sin tjänst för allmänna sökningar genom tillgång till sidorna med allmänna resultat, trots att något sådant konstaterande inte återfinns i det omtvistade beslutet.

74 Tribunalens uttalande om att det i målet var fråga om villkoren för tillhandahållande innebar att den gjorde en felaktig rättslig kvalificering av målet. Målet rör nämligen inte villkoren för tillhandahållande, det vill säga de kommersiella villkor som ett företag som valt att sälja till ett annat företag därefter tillämpar för att tillhandahålla sina varor eller tjänster. Dessutom är den i målet aktuella infrastrukturen inte hela Googles sida med allmänna resultat. Tvärtom framgår det av det omtvistade beslutet att ”boxarna” utgör en separat facilitet med sin egen tekniska infrastruktur och att det som lagts Google till last är att bolaget inte har gett konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till dessa ”boxar”. Den omständigheten att Google har gett konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till sina generiska resultat påverkar inte detta. Såsom i alla mål angående leveransskyldighet är det därmed i förevarande mål fråga om ett företags rätt att välja vem som har tillgång till en viss facilitet. Under dessa omständigheter saknar hänvisningen till rättspraxis avseende marginalpress i punkterna 234–236 och 239 i den överklagade domen relevans.

75 I den tredje anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen i punkterna 232 och 233 i den överklagade domen felaktigt underkände kriteriet avseende leveransskyldighet med motiveringen att konkurrenter inte uttryckligen hade begärt tillgång och det dominerande företaget inte uttryckligen hade vägrat sådan tillgång. Tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning, eftersom det i rättspraxis inte uppställs något krav på att det ska föreligga en

uttrycklig begäran och en uttrycklig vägran att ge tillgång. Dessutom strider tribunalens formalistiska synsätt mot den rättsliga och ekonomiska logik som ligger bakom leveransskyldigheten. Det som måste avgöras är om det i förevarande mål finns rättsliga förutsättningar för att anse att det föreligger en sådan skyldighet, vilken utgör ett ingrepp i de grundläggande friheterna och ett undantag från konkurrensen i en marknadsekonomi. Däremot saknar det betydelse om det föreligger en uttrycklig begäran. Vidare skiljer sig tribunalens resonemang från det omtvistade beslutet, i vilket det konstaterades att det förelåg en begäran om, och en vägran att ge, tillgång till Shopping Units.

76 I den fjärde anmärkningen har klagandena ifrågasatt tribunalens bedömning, i punkt 240 i den överklagade domen, att kriteriet avseende leveransskyldighet saknade relevans med motiveringen att agerandet i fråga var ”aktivt”, det vill säga det förhållandet att Google behandlade resultat från Googles produktjämförelsetjänst annorlunda än resultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster. Enligt Google följer det inte av det omtvistade beslutet att övriga produktjämförelsetjänster ”passivt” nekades samma tillgång som den som gavs Googles produktjämförelsetjänst. Enligt klagandena saknar kvalificeringen av agerandet som ”aktivt” eller ”passivt” betydelse för att särskilja förevarande fall från mål om leveransvägran i allmänhet.

77 Genom den femte anmärkningen har klagandena ifrågasatt tribunalens bedömning, i punkt 246 i den överklagade domen, att de korrigerande åtgärderna i det omtvistade beslutet saknade relevans för bedömningen av det påstådda missbrukets art. I det omtvistade beslutet identifierade kommissionen endast två åtgärder för att få missbruket att upphöra, nämligen att Google antingen kunde ingå avtal med konkurrerande leverantörer av produktjämförelsetjänster i syfte att ge dem samma tillgång till sina ”boxar” som bolaget självt hade eller ta bort visningen av ”boxar”. Det omtvistade beslutet syftade således klart till att avhjälpa det problem som uppkom genom att Google vägrade att ge tillgång till en infrastruktur, trots att Google hade en rättslig skyldighet att ge sådan tillgång.

78 Kommissionen, Pricerunner, Eftas övervakningsmyndighet, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga har bestritt vad klagandena anfört i denna del. De har dessutom gjort gällande att den första grunden inte kan tas upp till prövning och i övrigt är verkningslös eller inte kan leda till bifall av överklagandet. I synnerhet vilar denna grund på den felaktiga premissen att det agerande som lades Google till last i det omtvistade beslutet – i de delar det i den överklagade domen befunnits vara riktigt – endast bestod i att bolaget på ett synligt sätt visade resultaten från Googles produktjämförelsetjänst och vägrade att ge konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till en separat facilitet som påstods bestå av ”boxar”, det vill säga Products Universals och därefter Shopping Units.

b) Domstolens bedömning

1) Den första grundens andra del

79 I den första grundens andra del, som ska prövas först, har klagandena ifrågasatt tribunalens resonemang i punkterna 229–249 i den överklagade domen med motiveringen att tribunalen, genom att inte tillämpa villkoren i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), på förevarande mål, tillämpade ett felaktigt rättsligt kriterium vid bedömningen av huruvida det förelåg missbruk av dominerande ställning.

80 I detta avseende fann tribunalen, i punkt 229 i den överklagade domen, att även om de aktuella agerandena inte saknar samband med tillgångsproblematiken, skilde de sig ändå i sina olika beståndsdelar från den leveransvägran som var i fråga i det mål som avgjordes genom domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), vilket berättigade kommissionens beslut att bedöma dem mot bakgrund av andra rekvisit än dem som anges i den domen.

81 I punkterna 230 och 231 i den överklagade domen preciserade tribunalen att en problematik som enbart eller – som i det nu aktuella fallet – delvis avser tillgångsfrågor inte nödvändigtvis måste bedömas med tillämpning av de rekvisit som anges i den domen, i synnerhet inte, såsom kommissionen angav i det omtvistade beslutet, i fall där det påtalade agerandet består i ett självständigt beteende som till sina beståndsdelar skiljer sig från en leveransvägran, även om det kan få samma utestängningseffekter som en sådan.

82 I punkterna 232 och 233 i den överklagade domen förklarade tribunalen i huvudsak att en leveransvägran som motiverar tillämpningen av rekvisiten i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), kräver dels att vägran är uttrycklig, det vill säga att det finns en begäran eller i vart fall en önskan om att få tillgång och en motsvarande vägran, dels att det påtalade agerandet väsentligen består i själva vägran och inte i ett agerande som är fristående från denna, såsom i synnerhet en annan form av missbruk genom hävstångseffekt. Enligt tribunalen kan ett agerande som utgör en självständig överträdelse av artikel 102 FEUF – på grund av att dess beståndsdelar redan till sin natur avviker från pris- och prestationskonkurrens – däremot i avsaknad av en sådan uttrycklig vägran att leverera inte kvalificeras som leveransvägran, även om agerandet på sikt kan leda till en implicit vägran att ge tillgång.

83 I punkt 234 i den överklagade domen tillade tribunalen att även om alla eller åtminstone de flesta ”utestängningsageranden” kan utgöra en implicit leveransvägran, eftersom de syftar till att försvåra tillträdet till en marknad, kan domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), inte tillämpas på alla sådana ageranden utan att detta skulle strida mot innebörden och andan i artikel 102 FEUF, vars tillämpningsområde inte kan inskränkas till att enbart omfatta missbruk som avser varor och tjänster vilka är ”oundgängliga” i den mening som avses i den domen.

84 I punkt 235 i den överklagade domen påpekade tribunalen att det inte funnits något krav på att oundgänglighetsrekvisitet ska vara uppfyllt i flera mål där det varit fråga om en problematik avseende tillgång till en tjänst, såsom ageranden som inneburit marginalpress. Tribunalen gjorde i detta avseende bedömningen i punkt 236 i den överklagade domen att det inte utifrån domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), går att sluta sig till att de villkor som uppställs för att fastställa förekomsten av en otillåten leveransvägran med nödvändighet måste vara tillämpliga vid bedömningen av huruvida ett beteende bestående i att en tjänst levereras eller en vara säljs på ofördelaktiga villkor eller på villkor som köparen kanske inte är intresserad av utgör missbruk, eftersom sådant beteende i sig kan utgöra en självständig form av missbruk som skiljer sig från en leveransvägran.

85 I punkterna 237–241 i den överklagade domen fann tribunalen att det i det aktuella fallet inte var fråga om en ren ensidig vägran från Googles sida att till konkurrerande företag leverera en tjänst som dessa behöver för att kunna konkurrera på en angränsande marknad, utan en skillnad i behandling som strider mot artikel 102 FEUF. Tribunalen påpekade att de omtvistade agerandena hade en ”aktiv” karaktär som tog sig uttryck i positiv särbehandling av Googles produktjämförelsetjänst framför konkurrerande produktjämförelsetjänster och att dessa ageranden utgjorde en självständig form av missbruk genom hävstångseffekt på en dominerad

marknad som kännetecknades av stora hinder för inträde på marknaden, nämligen marknaden för tjänster för allmän sökning. Enligt tribunalen var kommissionen således inte skyldig att visa att villkoren i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), var uppfyllda för att konstatera att det förelåg missbruk av dominerande ställning.

86 I punkterna 242–247 i den överklagade domen underkände tribunalen bland annat Googles argument att det omtvistade beslutet ålade Google att överföra en värdefull tillgång, nämligen det utrymme som tilldelats sökresultaten. Tribunalen förklarade att den omständigheten att ett företag som missbrukar en dominerande ställning åläggs en skyldighet att överlåta tillgångar, ingå avtal eller bereda tillgång på icke-diskriminerande villkor till sin tjänst inte nödvändigtvis medför att rekvisiten i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), ska tillämpas. Det kan i själva verket inte finnas några automatiska samband mellan kriterierna för att något rättsligt kvalificeras som missbruk och de korrigerande åtgärder som gör det möjligt att avhjälpa ett sådant missbruk. Tribunalen angav vidare att den omständigheten att ett av de möjliga sätten för Google att upphöra med det agerande som utgör missbruk är att ge konkurrenterna möjlighet att synas i de ”boxar” som visas högst upp på Googles resultatsida innebär med andra ord inte att de ageranden som utgör missbruk ska anses bestå uteslutande i visningen av dessa ”boxar” och att rekvisiten för fastställande av missbruket ska bestämmas uteslutande mot bakgrund av just den aspekten.

87 För att bedöma huruvida dessa överväganden innebär en felaktig rättstillämpning såsom klagandena har påstått, påpekar domstolen att artikel 102 FEUF förbjuder att ett eller flera företag missbrukar en dominerande ställning på den inre marknaden eller inom en väsentlig del av denna, i den mån det kan påverka handeln mellan medlemsstaterna. Denna artikel syftar till att förhindra att konkurrensen begränsas till nackdel för allmänintresset samt de enskilda företagens och konsumenternas intressen, genom att bestraffa sådana beteenden av företag i dominerande ställning som begränsar pris- och prestationskonkurrens och som således kan leda till direkt skada för konsumenterna eller som hindrar eller snedvrider konkurrensen och således kan orsaka konsumenterna indirekt skada (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 124 och där angiven rättspraxis).

88 Härmed avses beteenden som, på en marknad där konkurrensen redan är försvagad, just till följd av att ett eller flera företag med dominerande ställning är verksamma på den, innebär att andra metoder används än sådana som räknas till pris- och prestationskonkurrens mellan företag för att hindra att den på marknaden ännu existerande konkurrensen upprätthålls eller utvecklas (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 125 och där angiven rättspraxis).

89 När det gäller ageranden som består i en vägran att ge tillträde till en infrastruktur som ett dominerande företag har utvecklat för sin egen verksamhet och som ägs av detta företag, framgår det av domstolens praxis att en sådan vägran kan utgöra missbruk av dominerande ställning inte bara under förutsättning att denna vägran har varit av sådan art att den utesluter all konkurrens från den konkurrent som ansökt om tillträde på den relevanta marknaden och inte objektivt kan motiveras, utan även att infrastrukturen i sig har varit nödvändig för att kunna bedriva verksamheten på denna marknad, i den meningen att det inte funnits något verkligt eller potentiellt substitut för den (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 november 1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, punkt 41, och dom av den 12 januari 2023, Lietuvos geležinkeliai/kommissionen, C-42/21 P, EU:C:2023:12, punkt 79 och där angiven rättspraxis).

90 Det förhållandet att domstolen uppställde dessa villkor, i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), motiverades av de särskilda omständigheterna i det målet. Där var det fråga om att ett dominerande företag vägrade att ge en konkurrent tillgång till en infrastruktur som företaget hade utvecklat för sin egen verksamhet, men däremot inte om något annat beteende (dom av den 25 mars 2021, Deutsche Telekom/kommissionen (C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 45, och dom av den 12 januari 2023, Lietuvos geležinkeliai/kommissionen (C-42/21 P, EU:C:2023:12, punkt 80).

91 Konstaterandet att ett dominerande företag har missbrukat sin ställning på grund av en vägran att ingå avtal med en konkurrent leder nämligen till att detta företag tvingas att ingå avtal med konkurrenten. En sådan skyldighet inverkar dock på ett särskilt ingripande sätt på det dominerande företagets avtalsfrihet och rätt till egendom, eftersom ett företag, även om det är dominerande, i princip har rätt att vägra att ingå avtal och att utnyttja den infrastruktur som det har utvecklat för sina egna behov (dom av den 25 mars 2021, Deutsche Telekom/kommissionen, C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 46).

92 I det nu aktuella fallet har klagandena gjort gällande att tribunalen i punkterna 220, 229 och 287 i den överklagade domen identifierade det påstådda missbruket i ordalag som visade att det i själva verket var fråga om huruvida Google var skyldigt att ge konkurrerande produktjämförelsetjänster tillträde till en sådan infrastruktur. Trots detta kom tribunalen i punkterna 229 och 240 i den överklagade domen till den felaktiga slutsatsen att Googles ageranden skiljer sig i sina olika beståndsdelar från en vägran att ge tillträde, såsom den som var aktuell i det mål som avgjordes genom domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), och att de villkor som uppställdes i den domen således inte var tillämpliga på dessa ageranden.

93 Genom de två första anmärkningarna har klagandena bland annat ifrågasatt tribunalens bedömning att målet rörde en ”skillnad i behandling” när det gäller villkoren för Googles tillhandahållande av sin tjänst för allmänna sökningar genom tillgången till sidor med allmänna resultat, snarare än en skyldighet att ge tillgång till en separat facilitet, bestående av för ändamålet avsedda ”boxar” placerade på ett framträdande sätt på Googles resultatsidor med en innehållsrikare presentationsfunktionalitet och vilka inte kunde nedprioriteras genom algoritmer såsom Panda.

94 För det första ska det i detta hänseende framhållas att klagandena har gjort en felaktig tolkning av punkterna 220, 229 och 287 i den överklagade domen.

95 Tribunalen påpekade visserligen i punkt 220 i den överklagade domen att ”Google [klandrades] … för underlåtenhet att ge konkurrerande produktjämförelsetjänster möjlighet att få en placering och presentation liknande dem som Googles egen jämförelsetjänst”. I punkt 229 i den överklagade domen konstaterade tribunalen att ”Google visserligen har fog för sitt påstående att de ifrågavarande agerandena inte saknar samband med en tillgångsproblematik”. I punkt 287 i domen konstaterade tribunalen att ”[r]esultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster kan däremot aldrig – inte ens om de är synnerligen relevanta för en internetanvändare – komma i åtnjutande av en behandling liknande den som ges resultat från Googles produktjämförelsetjänst, vare sig i fråga om placering (på grund av själva sin beskaffenhet tenderar konkurrentresultaten att få sin rangordning sänkt av justeringsalgoritmerna, och ’boxarna’ är förbehållna för resultat från Googles jämförelsetjänst) eller i fråga om presentation (även en rikare grafik och förekomst av bilder är något som förbehålls för resultat från Googles jämförelsetjänst)”.

96 I punkterna 220, 229 och 287 i den överklagade domen identifierade tribunalen emellertid inte – i motsats till vad klagandena har gjort gällande – det påstådda missbruket i sådana ordalag som visar att det i slutändan rörde sig om huruvida Google var skyldigt att ge tillgång till ”boxarna”, det vill säga Products Universals och därefter Shopping Units.

97 Det framgår nämligen av själva ordalydelsen i dessa punkter och av en läsning av dessa punkter i sitt sammanhang, och särskilt av punkterna 219–229 och 288 i den överklagade domen, att det som lagts Google till last var att bolaget inte hade låtit produktjämförelsetjänster som konkurrerar med Googles produktjämförelsetjänst – på Googles sidor med allmänna resultat – dra fördel av en liknande synlighet som den som Google har och följaktligen för att inte säkerställa likabehandling av Googles produktjämförelsetjänst och konkurrerande produktjämförelsetjänster. Det påtalade agerandet bestod närmare bestämt, såsom tribunalen också erinrade om i punkterna 187 och 261 i den överklagade domen, i en kombination av två ageranden, nämligen dels en mer fördelaktig placering och presentation av specialiserade resultat från Google på Googles sidor med allmänna resultat än resultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster, dels en samtidig nedgradering av resultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster med tillämpning av justeringsalgoritmer.

98 Med hänsyn till att klagandena också har åberopat relevansen av de korrigerande åtgärder som föreskrevs i det omtvistade beslutet, räcker det att påpeka att dessa åtgärder inte innebar någon skyldighet för Google att ge tillgång till ”boxarna”. Det framgår nämligen av punkterna 71 och 221 i den överklagade domen att kommissionen ålade Google att upphöra med det påtalade agerandet och underströk att även om Google kunde rätta sig efter detta föreläggande på olika sätt, måste varje verkställighetsåtgärd säkerställa att Google på sina sidor med allmänna resultat inte behandlar konkurrerande produktjämförelsetjänster ”mindre förmånligt” än Googles produktjämförelsetjänst och att varje verkställighetsåtgärd måste leda till att ”samma förfaranden och metoder” för placering och presentation som används för konkurrerande produktjämförelsetjänster tillämpas på Googles produktjämförelsetjänst.

99 Beskrivningen av det aktuella agerandet i den överklagade domen visar således att agerandet rörde den diskriminerande placeringen och presentationen på Googles sidor med allmänna resultat och inte tillgången till ”boxarna”.

100 I punkt 177 i den överklagade domen angav tribunalen bland annat att den aktuella infrastrukturen var Googles sidor med allmänna resultat, vilka genererar trafik till andra webbplatser, däribland webbplatser tillhörande konkurrerande produktjämförelsetjänster, och att denna infrastruktur i princip var öppen.

101 I punkterna 219 och 243 i den överklagade domen påpekade tribunalen dessutom att det rörde sig om villkoren för Googles tillhandahållande av sin tjänst för allmänna sökningar genom den tillgång som konkurrerande produktjämförelsetjänster ges till sidorna med allmänna resultat.

102 Efter att i punkterna 220 och 221 i den överklagade domen ha sammanfattat innehållet i skälen 662, 699 och 700 c i det omtvistade beslutet, konstaterade tribunalen slutligen, i punkt 222 i den överklagade domen, att det beslutet avsåg lika tillgång för Googles produktjämförelsetjänst och konkurrerande produktjämförelsetjänster till Googles sidor med allmänna resultat, oavsett vilka typer av resultat som det var fråga om – generiska resultat, Product Universals eller Shopping Units – och således syftade till att ge konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till Googles sidor med allmänna resultat på ett sätt som innebar en lika synlig placering och presentation som Googles produktjämförelsetjänst erhåller.

103 Det är således utrett att tribunalen, när den i punkt 229 i den överklagade domen konstaterade att de aktuella agerandena ”inte saknar samband med en tillgångsproblematik”, inte hänvisade till konkurrerande produktjämförelsetjänsters tillgång till ”boxar”, utan till deras tillgång till Googles sidor med allmänna resultat på icke-diskriminerande villkor.

104 För det andra kan tribunalen inte anses ha ersatt bedömningen i det omtvistade beslutet med sin egen i punkt 219 i den överklagade domen. Tribunalens beskrivning av det aktuella agerandet utgör nämligen endast ett sätt att beskriva att det som lagts Google till last var att bolagets produktjämförelsetjänst på Googles sidor med resultat från allmänna sökningar gavs en gynnsammare placering och presentation än konkurrerande produktjämförelsetjänster, vilket angavs flera gånger i det omtvistade beslutet och i den överklagade domen, med mycket små variationer av den formulering som användes.

105 För det tredje kan klagandena inte vinna framgång med sitt argument att ”boxar” utgör en separat facilitet i förhållande till Googles sidor med allmänna resultat, varför tribunalen borde ha funnit att det i det aktuella fallet var fråga om huruvida det var berättigat att ålägga Google att ge konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till denna facilitet. Såsom generaladvokaten i huvudsak har påpekat i punkterna 114 och 115 i sitt förslag till avgörande utgör ”boxarna”, även om de framhävs på Googles sida med allmänna resultat, inte en infrastruktur som är skild från den sidan i betydelsen att det är fråga om en fristående resultatsida.

106 Det är vidare utrett att de produktjämförelsetjänster som konkurrerar med Googles produktjämförelsetjänst hade tillgång till Googles tjänst för allmänna sökningar och till sidorna med allmänna resultat. Det har således inte på något sätt lagts Google till last att ha vägrat sådan tillgång.

107 Den nackdel för produktjämförelsetjänster som konkurrerar med Google som följer av en kombination av de båda påtalade förfarandena – det vill säga dels att specialiserade resultat från Google på Googles sidor med allmänna resultat ges en mer förmånlig placering och presentation än resultaten från konkurrerande produktjämförelsetjänster, dels att resultaten från konkurrerande produktjämförelsetjänster samtidigt nedprioriteras genom justeringsalgoritmer – rör således villkoren för tillgång till Googles sida med allmänna resultat och inte tillträdet till en påstått separat infrastruktur som utgörs av ”boxar”.

108 För det fjärde fann kommissionen i det omtvistade beslutet – som tribunalen i huvudsak framhöll i punkterna 223, 237 och 240 i den överklagade domen – att Google, genom att kombinera dessa båda ageranden och således diskriminera konkurrerande produktjämförelsetjänster i förhållande till sin egen produktjämförelsetjänst på Googles sidor för allmän sökning, använde sin dominerande ställning på marknaden för allmänna sökningar som hävstång, en marknad som kännetecknas av stora inträdeshinder, för att gynna sin egen produktjämförelsetjänst på marknaden för tjänster avseende produktjämförelser, och att detta agerande ledde till en potentiell eller aktuell utestängning från konkurrensen på sistnämnda marknad i efterföljande led.

109 Mot bakgrund av denna omständighet konstaterade tribunalen, i punkterna 229 och 240 i den överklagade domen, att kommissionen inte var skyldig att styrka att de villkor som anges i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), vilka det erinrats om i punkt 89 ovan, var uppfyllda för att kunna fastställa en överträdelse på grundval av de konstaterade agerandena, med hänsyn till att dessa ageranden skiljer sig i sina olika beståndsdelar från en vägran att ge tillgång såsom den som var aktuell i det mål som gav upphov till nämnda dom och utgör en självständig form av missbruk genom hävstångseffekt.

110 Såsom domstolen har erinrat om ovan i punkt 90 framgår det av den rättspraxis som följer av domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), att uppställandet av de villkor som nämns i punkt 41 i denna dom motiverades av de särskilda omständigheterna i det målet. Där var det fråga om att ett dominerande företag vägrade att ge en konkurrent tillgång till en infrastruktur som det hade utvecklat för sin egen verksamhet, men däremot inte om något annat beteende.

111 När ett dominerande företag däremot ger tillgång till sin infrastruktur men uppställer oskäliga villkor för denna tillgång, för tillhandahållandet av tjänster eller för försäljning av varor, är de villkor som domstolen uppställde i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), inte tillämpliga. När tillgång till en sådan infrastruktur, eller en tjänst eller insatsvara, är oundgänglig för att möjliggöra för det dominerande företagets konkurrenter att bedriva verksamhet på en marknad i efterföljande led på ett lönsamt sätt, är det i högre grad troligt att oskäliga förfaranden på denna marknad kommer att få åtminstone potentiella konkurrenshämmande effekter och utgöra missbruk i den mening som avses i artikel 102 FEUF. När det gäller andra förfaranden än en vägran att ge tillgång är det emellertid inte i sig avgörande för prövningen av ett eventuellt missbruk från ett dominerande företags sida om tillgången är oundgänglig eller inte (dom av den 25 mars 2021, Deutsche Telekom/kommissionen, C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 50, och dom av den 25 mars 2021, Slovak Telekom/Commission, C-165/19 P, EU:C:2021:239, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

112 Även om sådana beteenden kan utgöra ett slags missbruk när det kan leda till åtminstone potentiella konkurrensbegränsande effekter, eller till och med utestängningseffekter, på de berörda marknaderna, kan de inte likställas med en ren vägran att ge en konkurrent tillgång till en infrastruktur, eftersom den behöriga nationella konkurrensmyndigheten eller den behöriga nationella domstolen inte behöver tvinga det dominerande företaget att ge tillgång till sin infrastruktur, med hänsyn till att sådan tillgång redan har beviljats. De åtgärder som kommer att behövas i ett sådant sammanhang kommer följaktligen att inskränka det dominerande företagets avtalsfrihet och dess äganderätt i mindre utsträckning än om det tvingas att ge tillgång till sin infrastruktur när bolaget reserverade infrastrukturen för sin egen verksamhet (dom av den 25 mars 2021, Deutsche Telekom/kommissionen, C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 51, och dom av den 25 mars 2021, Slovak Telekom/Commission, C-165/19 P, EU:C:2021:239, punkt 51).

113 Eftersom Google, såsom har påpekats i punkterna 105–107 ovan, ger konkurrerande produktjämförelsetjänster tillgång till sin tjänst för allmänna sökningar och till sidorna med allmänna resultat, men uppställer diskriminerande villkor för sådan tillgång, är de villkor som uppställs i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), inte tillämpliga på det aktuella agerandet.

114 Tribunalen gjorde följaktligen en riktig bedömning när den i punkterna 229 och 240 i den överklagade domen fann att kommissionen inte hade gjort en felaktig rättstillämpning när den valde att inte pröva huruvida det aktuella agerandet uppfyllde dessa villkor.

115 Det följer av det ovan anförda att överklagandet inte kan vinna bifall på vare sig den första eller den andra anmärkningen.

116 Följaktligen är den tredje, den fjärde och den femte anmärkningen, avseende punkterna 232, 233, 240 och 246 i den överklagade domen, verkningslösa.

117 Genom dessa anmärkningar har klagandena nämligen gjort gällande att tribunalen i punkterna 232 och 233 i den överklagade domen felaktigt fann att nämnda villkor inte var tillämpliga med motiveringen att det saknades en begäran om tillgång och en uttrycklig vägran, samt i punkt 240 i den överklagade domen, med motiveringen att det aktuella agerandet – det vill säga att Google behandlade resultat från sin produktjämförelsetjänst annorlunda än resultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster – var ett ”aktivt” och inte ett ”passivt” agerande. Vidare gjordes gällande att tribunalen i punkt 246 i den överklagade domen felaktigt fann att de korrigerande åtgärderna i det omtvistade beslutet inte var relevanta för bedömningen av det påstådda missbrukets art.

118 Även om tribunalen skulle ha gjort en felaktig rättstillämpning i dessa överväganden, är det inte nödvändigt att analysera dem, eftersom tribunalen inte gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att det aktuella agerandet inte utgjorde en vägran att ge tillgång på de villkor som anges i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).

119 Överklagandet kan således inte bifallas med stöd av den första grundens andra del.

2) Den första grundens första del

120 I den första grundens första del har klagandena gjort gällande att tribunalen, i punkterna 224–228 i den överklagade domen, på ett rättsstridigt sätt ersatte kommissionens bedömning i det omtvistade beslutet med sin egen bedömning enligt vilken villkoren i punkt 41 i domen av den 26 november 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), var uppfyllda, trots att det inte fanns någon sådan slutsats i det omtvistade beslutet.

121 Såsom angetts i punkt 118 ovan kan tribunalen dock inte anses ha gjort en felaktig rättstillämpning när den fann att det agerande som lagts Google till last inte behövde bedömas i enlighet med dessa villkor. Överklagandet kan således inte vinna bifall på den första delen av den första grunden, eftersom klagandenas argument är verkningslöst.

122 Av ovanstående framgår att överklagandet inte kan vinna bifall på någon del av den första grunden.

2. Den andra grunden

a) Parternas argument

123 I den andra grunden, som består av tre delar, har klagandena, med stöd av CCIA, gjort gällande att även om det påstådda missbruket inte var en vägran att ge tillgång, borde det omtvistade beslutet, för att ett åsidosättande av artikel 102 FEUF ska kunna konstateras, innehålla ett fastställande av ett annat ”fristående förfarande” och det skulle ha visats att detta förfarande avvek från pris- och prestationskonkurrens. Såsom tribunalen erinrade om bland annat i punkterna 162–164 i den överklagade domen är det inte tillräckligt att enbart identifiera en utvidgning av en dominerande ställning på en marknad till en angränsande marknad genom hävstångseffekt, även om denna utvidgning leder till att konkurrenter försvinner eller marginaliseras.

124 Inom ramen för den andra grundens första del har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den i punkterna 175 och 197 i den överklagade domen fann att de omständigheter rörande de sannolika effekterna av Googles agerande, vilka sammanfattas i punkterna 169–174 i den överklagade domen, kunde läggas till grund för att fastställa huruvida Google ägnade sig åt pris- och prestationskonkurrens.

125 Närmare bestämt har klagandena påpekat att tribunalen i punkterna 195 och 196 i den överklagade domen medgav att skäl 341 i det omtvistade beslutet inte räckte för att bedöma huruvida det aktuella agerandet var välgrundat, eftersom det skälet avsåg ”enbart utestängningseffekterna” av Googles agerande. Däremot angav tribunalen att detta skäl skulle läsas tillsammans med skäl 342 i det omtvistade beslutet, där tre omständigheter angavs. I punkterna 169, 175, 196, 197, 219 och 283 i den överklagade domen fann tribunalen att dessa omständigheter var relevanta för bedömningen av huruvida skillnaden i behandling mellan Google och dess konkurrenter skulle anses avvika från pris- och prestationskonkurrens.

126 Enligt klagandena hänför sig dessa tre omständigheter inte till vilken art Googles agerande utgjorde, utan till betydelsen och källorna till söktrafiken och avser de påstådda sannolika effekterna av detta agerande. De utgör således inte en giltig grund för att avgöra huruvida Google avvek från pris- och prestationskonkurrens genom att Google behandlades annorlunda än sina konkurrenter.

127 Klagandena har i sin replik preciserat att även om de faktorer som beaktas för att fastställa en avvikelse från pris- och prestationskonkurrens inte enbart ska avse det aktuella agerandets art, ska dessa faktorer ändå göra det möjligt att fastställa agerandets art. Tvärtemot vad kommissionen har hävdat räcker det således inte med enbart omständigheter kring detta agerande.

128 I den andra grundens andra del har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning genom att rättsstridigt ”skriva om” det omtvistade beslutet. Tribunalen angav nämligen ytterligare tre skäl, som inte fanns med i det omtvistade beslutet, för att fylla en lucka i motiveringen i beslutet och för att förklara på vilket sätt det aktuella agerandet påstods avvika från pris- och prestationskonkurrens. Dessa tre ytterligare skäl är, för det första, ett strängare rättsligt kriterium för ”superdominerande” företag (punkterna 180, 182 och 183 i den överklagade domen), för det andra, att det skulle vara onormalt för Google att inskränka sig till att ”visa sina egna resultat” med hänsyn till att Google är öppet för att visa resultat för allt innehåll (punkterna 176–184) och, för det tredje, beskrivningen av det påtalade agerandet som en diskriminerande behandling (punkterna 124, 237, 240, 279 och 284–289).

129 I sin replik har klagandena för det första bestritt kommissionens påstående att tribunalen endast för fullständighetens skull angav två av dessa skäl, det vill säga att Googles agerande var onormalt (punkterna 176–179 i den överklagade domen) och skälet avseende ett strängare rättsligt kriterium på grund av att Google var ”superdominerande” (punkt 180). För det andra har klagandena tillbakavisat argumentet att tribunalens uttalande att Google skulle ha ändrat sitt agerande (punkterna 181–184), såsom kommissionen också har antytt, endast utgör ”ytterligare förklaringar”.

130 Inom ramen för den andra grundens tredje del har klagandena gjort gällande att de ytterligare skäl som angavs av tribunalen (vilka angetts i den andra grundens andra del) för att förklara varför Google inte hade ägnat sig åt pris- och prestationskonkurrens i alla händelser utgör felaktig rättstillämpning.

131 Genom den första anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen i punkterna 180, 182 och 183 i den överklagade domen tillämpade ett felaktigt rättsligt kriterium när den grundade sin bedömning av huruvida Googles agerande var välgrundat på begreppet ”superdominerande” ställning. För det första saknar graden av dominerande ställning relevans vid fastställandet av huruvida det föreligger missbruk av dominerande ställning som sådant, i den mening som avses i artikel 102 FEUF. För det andra gjorde tribunalen en felaktig bedömning när den fann att på grund av Googles ”superdominerande” ställning ska den regel om likabehandling av internetleverantörer som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 310, 2015, s. 1) beaktas vid bedömningen av Googles agerande mot bakgrund av artikel 102 FEUF. Kvalificeringen av Google som ”superdominerande” eller ”inkörsport till internet” kan inte utvidga tillämpningen av denna regel om likabehandling till att omfatta införandet av mer långtgående skyldigheter enligt nämnda artikel 102 FEUF.

132 Genom den andra anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen i punkterna 176–179 i den överklagade domen gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att det var onormalt för en söktjänst att endast visa resultat från det egna bolaget. Klagandena har även bestritt tribunalens bedömning i punkterna 181–184 i den överklagade domen, eftersom det inte har skett någon förändring av Googles agerande som gör en avvikelse från pris- och prestationskonkurrens än mer uppenbar.

133 Genom den tredje anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen i punkterna 71, 124, 237, 240, 279 och 284–288 i den överklagade domen gjorde en felaktig rättstillämpning när den kvalificerade Googles agerande som diskriminerande.

134 För det första har tribunalen inte intagit ett konsekvent synsätt vid definitionen av de två faktorer som har behandlats på ett diskriminerande sätt. I samband med bedömningen av den påstådda diskrimineringen i punkt 285 i den överklagade domen riktade tribunalen invändningar mot att Google behandlade resultaten olika beroende på om de härrörde från Googles produktjämförelsetjänst eller från konkurrerande produktjämförelsetjänster. Vid bedömningen av frågan om det fanns ett sakligt skäl till det aktuella agerandet i punkt 575 i den överklagade domen fann tribunalen däremot att kommissionens strävan i det omtvistade beslutet var att säkerställa likabehandling av två typer av resultat från Google, nämligen generiska resultat och specialiserade resultat.

135 För det andra gjorde tribunalen en felaktig rättstillämpning genom att inte ha fastställt att Google hade gjort en godtycklig skillnad i behandling, eftersom endast det förhållandet att olika behandling tillämpas inte i sig räcker för att slå fast att det förelåg diskriminering. Enligt klagandena är det inte godtyckligt för en söktjänst att agera enbart i egenskap av producent av resultat från det egna bolaget, grundat på dess data och algoritmer. Googles oförmåga att visa specialiserade resultat från utomstående med samma tillförlitlighet och kvalitet som resultat från Google är dessutom en relevant objektiv skillnad. Av samma skäl saknas det grund för tribunalens kritik i punkterna 287, 291 och 292 i den överklagade domen, enligt vilken specialiserade produktresultat från utomstående inte behandlades på samma sätt som resultat från Google, även om de vore särskilt relevanta. Som producent av sökresultat visar Google de bästa resultat

som bolaget förmår producera. Klagandena har i övrigt hävdat att även om det lagts dem till last att ha behandlat två typer av resultat från Google olika, såsom framgår av punkt 575 i den överklagade domen, motiverades även denna skillnad av sakliga och rimliga skäl.

136 Klagandena har i sin replik preciserat att ett dominerande företag avviker från pris- och prestationskonkurrens om det skadar kvaliteten på företagets tjänst och handlar i strid med företagets intresse.

137 Kommissionen, Pricerunner, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga har bestritt klagandenas argument och gjort gällande att den andra grunden för överklagandet delvis inte kan tas upp till prövning och är verkningslös samt i vart fall inte kan leda till bifall för överklagandet.

b) Domstolens bedömning

138 I den andra grunden har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen hade visat att det påtalade agerandet föll utanför området för pris- och prestationskonkurrens.

139 I detta avseende erinrade tribunalen, i punkterna 166 och 167 i den överklagade domen, om att kommissionen, för att komma till slutsatsen att artikel 102 FEUF hade åsidosatts, inte enbart hade hänvisat till förfaranden genom hävstångseffekt, utan hade bedömt att Google genom en hävstångseffekt hade utnyttjat sin dominerande ställning på marknaden för allmänna sökningar för att gynna sin produktjämförelsetjänst på marknaden för specialiserad sökning avseende produktjämförelser genom att tillhandahålla en bättre placering och presentation av Googles produktjämförelsetjänst och resultat från denna tjänst på Googles sidor med allmänna resultat i förhållande till konkurrerande produktjämförelsetjänster.

140 I punkt 168 i den överklagade domen preciserade tribunalen att kommissionen i punkt 344 i det omtvistade beslutet hade påpekat att resultaten från de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna endast kunde visas som generiska resultat, det vill säga endast som blå länkar, som dessutom kunde nedprioriteras med hjälp av justeringsalgoritmer på Googles sidor med allmänna resultat, medan resultaten från Googles produktjämförelsetjänst placerades mycket väl synligt högst upp på dessa sidor med allmänna resultat, presenterade i ett format med rikare innehåll och som inte kunde nedprioriteras genom dessa algoritmer. Tribunalen tillade att kommissionen ansåg att dessa ageranden ledde till en skillnad i behandling i form av att Google på ett otillbörligt sätt gynnade sin egen produktjämförelsetjänst.

141 I punkterna 169–173 i den överklagade domen påpekade tribunalen att kommissionen i delarna 7.2.2–7.2.4 i det omtvistade beslutet särskilt hade förklarat att detta otillbörliga gynnande, på grund av att tre specifika omständigheter förelåg, kunde leda till en försvagning av konkurrensen på marknaden. Tribunalen redogjorde för kommissionens bedömning av dessa tre omständigheter, vilka också nämndes i punkt 196 i den överklagade domen. Dessa omständigheter avsåg, för det första, betydelsen av den trafik som Googles sökmotor för produktjämförelsetjänster genererade för produktjämförelsetjänster, för det andra, beteendet hos de användare som gjorde sökningar på internet och, för det tredje, den omständigheten att den trafik som avletts från Googles sidor med allmänna resultat till stor del utgjordes av trafiken till konkurrerande produktjämförelsetjänster och i praktiken inte kunde ersättas av andra källor.

142 I punkt 174 i den överklagade domen fann tribunalen att kommissionen inte gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att omfattningen av Googles trafik från Googles sidor för allmänna sökningar och det förhållandet att den trafiken i praktiken inte kunde ersättas utgjorde relevanta omständigheter som, mot bakgrund av de kontextuella omständigheter som det erinrats om i punkterna 168–173 i den överklagade domen, kunde visa att det förekom förfaranden som inte utgjorde pris- och prestationskonkurrens.

143 I punkt 175 i den överklagade domen fann tribunalen att kommissionen inte hade nöjt sig med att konstatera att det förelåg en hävstångseffekt och att den på grundval av relevanta kriterier hade gjort en rättslig bedömning av Googles ageranden som åtföljde denna verkan. Tribunalen fann således att kommissionen, under förutsättning att den faktiskt hade styrkt att det förelåg ett otillbörligt gynnande och effekterna av detta, vilka hade konstaterats på grundval av de särskilda omständigheterna på de berörda marknaderna, och som därefter hade prövats av tribunalen, hade gjort en riktig bedömning när den fann att detta otillbörliga gynnande avvek från pris- och prestationskonkurrens.

144 I punkt 189 i den överklagade domen tillade tribunalen att denna slutsats inte påverkas av CCIA:s argument att avsaknaden av tydligt formulerade rättsliga rekvisit i det omtvistade beslutet strider mot rättssäkerhetsprincipen. I detta avseende påpekade tribunalen, i punkt 195 i den överklagade domen, att det förvisso var riktigt att kommissionen i skäl 341 i detta beslut redogjort för varför de aktuella agerandena avvek från pris- och prestationskonkurrens, varvid det i huvudsak angavs dels att dessa förfaranden lett till en avledning av trafiken, dels att de kunde få konkurrensbegränsande effekter. Om man enbart ser till detta skäl, framstår det således som om kommissionen skulle ha grundat sin bedömning att nämnda ageranden innebar en avvikelse från pris- och prestationskonkurrens på förekomsten av utestängningseffekter knutna till dessa ageranden.

145 I punkt 196 i den överklagade domen fann tribunalen emellertid att nämnda skäl 341 måste läsas tillsammans med skäl 342 i det omtvistade beslutet, i vilket kommissionen ”för att visa varför beteendet utgör missbruk och faller utanför pris- och prestationskonkurrens” hade angett att de ifrågavarande agerandena bestod i att Google gynnade sin egen produktjämförelsetjänst till nackdel för konkurrerande jämförelsetjänster och att detta otillbörliga gynnande skedde i ett specifikt sammanhang. I sistnämnda skäl anges de många omständigheter som kommissionen har beaktat för att visa varför det aktuella agerandet avviker från pris- och prestationskonkurrens och, i synnerhet, de tre specifika omständigheter som anges i punkterna 7.2.2–7.2.4 i det omtvistade beslutet och som det erinras om i punkterna 170–173 i den överklagade domen.

146 I punkt 197 i den överklagade domen fann tribunalen således att kommissionens bedömning som ledde fram till konstaterandet att det förelåg ett missbruk genom hävstångseffekt gjorde det möjligt att dra slutsatsen att det förelåg en överträdelse. Denna slutsats kunde nämligen nås mot bakgrund dels av omständigheter som ansågs misstänkta i konkurrensrättsligt hänseende och som inte föreligger vid en vägran att ge tillgång, i synnerhet en omotiverad särbehandling, dels av specifika omständigheter avseende arten av den infrastruktur som låg till grund för särbehandlingen, i det aktuella fallet omfattningen av Googles trafik som härrör från Googles allmänna söksidor och det förhållandet att trafiken faktiskt inte kunde ersättas.

1) Den andra grundens första del

147 I den andra grundens första del har klagandena i huvudsak gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkterna 175 och 197 i den överklagade domen när den fann att de tre specifika omständigheter som avses i punkterna 169–174 och 196 i den överklagade domen var relevanta för bedömningen av huruvida det påtalade agerandet kan anses omfattas av pris- och prestationskonkurrens.

i) Upptagande till prövning

148 Kommissionen har gjort gällande att den andra grundens första del inte kan tas upp till prövning. Klagandena har nämligen inte rätt att först vid domstolen göra gällande att dessa tre omständigheter, vilka det redogörs för i avsnitt 7.2 i det omtvistade beslutet, avsåg möjligheten att det påtalade agerandet kunde begränsa konkurrensen och inte att agerandet föll utanför området för pris- och prestationskonkurrens.

149 Vid prövningen av kommissionens invändning om rättegångshinder ska det påpekas att klagandena genom denna första del av den andra grunden har ifrågasatt en del av tribunalens bedömning av den femte grunden för talan i första instans, som det redogörs för i punkterna 169–175 och 197 i den överklagade domen.

150 Enligt sammanfattningen i punkt 136 i den överklagade domen gjorde klagandena i den femte grundens första del gällande att det inte i det omtvistade beslutet hade angetts några omständigheter, när det gäller Googles agerande i form av införandet av kvalitativa förbättringar av Googles söktjänst på internet, som avvek från pris- och prestationskonkurrens.

151 Klagandena har i den andra grundens första del ifrågasatt den tolkning och tillämpning av unionsrätten som tribunalen gjorde för att i punkterna 175 och 197 i den överklagade domen komma fram till att kommissionen inte enbart hade lagt den omständigheten att de påtalade förfarandena medförde utestängningseffekter till grund för sin bedömning att de avvek från pris- och prestationskonkurrens.

152 I det avseendet ska det erinras om att det framgår av domstolens praxis att om en part tilläts att vid domstolen åberopa en ny grund som denne inte åberopat vid tribunalen, skulle detta innebära att parten gavs möjlighet att vid domstolen utvidga det processmaterial som förelåg vid tribunalen. Domstolen är i ett mål om överklagande i princip endast behörig att pröva tribunalens bedömning av de grunder som åberopats vid tribunalen. Ett argument som inte har åberopats i målet vid tribunalen utgör emellertid inte en sådan ny grund som inte får åberopas i ett mål om överklagande om argumentet endast innebär en utvidgning av ett argument som tidigare anförts inom ramen för en grund som angetts i ansökan till tribunalen (dom av den 9 december 2020, Groupe Canal +/kommissionen, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

153 Vidare gäller följande. En grund som åberopas till stöd för ett överklagande får inte avse rättsföljden ogiltigförklaring av det beslut mot vilket talan fördes vid tribunalen, utan ska avse rättsföljden upphävande av den överklagade domen, vid äventyr att grunden annars avvisas, och ska innehålla argument som särskilt syftar till att identifiera den felaktiga rättstillämpning som påstås ha förelegat i domen. En klagande har således rätt att vid domstolen åberopa grunder som

följer av den överklagade domen och som syftar till att bestrida att domen är korrekt i rättsligt hänseende (dom av den 25 januari 2022, kommissionen/European Food m.fl., C-638/19 P, EU:C:2022:50, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

154 I förevarande fall har, i motsats till vad kommissionen har gjort gällande, de argument som klagandena har anfört inom ramen för den andra grundens första del ett nära samband med den femte grunden i ansökan i första instans. I nämnda grund ifrågasattes de konstateranden som gjorts från och med skäl 341 i det angripna beslutet enligt vilka de påtalade förfarandena faller utanför området för pris- och prestationskonkurrens. I den mån klagandenas argument syftar till att visa att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkterna 175 och 197 i den överklagade domen när den fann att kommissionen, på grundval av relevanta kriterier, hade gjort en korrekt rättslig kvalificering av de aktuella förfarandena som åtföljde hävstångseffekten, utgör de en utvidgning av denna grund och inte en ny grund som åberopas först i överklagandet.

155 Klagandena har i övrigt inte begränsat sig till att upprepa de argument som anfördes i första instans, utan har hävdat att tribunalen, när den besvarade dessa argument, gjorde en felaktig rättstillämpning i den överklagade domen. Även om, såsom kommissionen har framhållit, en del av klagandenas argument har framförts först vid domstolen, har dessa argument följaktligen inte desto mindre uppkommit till följd av den överklagade domen som sådan.

156 Den första delen av den andra grunden kan följaktligen tas upp till prövning.

ii) Prövning i sak

157 Tribunalen erinrade i punkterna 164 och 165 i den överklagade domen om att det förhållandet att ett dominerande företag utnyttjar hävstångseffekter inte som sådant är förbjudet enligt artikel 102 FEUF och att det materiella tillämpningsområdet för det särskilda ansvar som åvilar ett dominerande företag ska bedömas mot bakgrund av de särskilda omständigheter i varje enskilt fall som visar på en försvagad konkurrens. Därefter slog tribunalen i punkterna 166–175 i den överklagade domen fast att kommissionen i det omtvistade beslutet inte hade nöjt sig med att konstatera att det förelåg en sådan hävstångseffekt utan hade i rättsligt hänseende kvalificerat Googles förfaranden som åtföljde denna verkan på grundval av relevanta kriterier, varför kommissionen inte gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att det påtalade agerandet, som bestod i att Google gynnade sin produktjämförelsetjänst, föll utanför området för pris- och prestationskonkurrens.

158 Tribunalen fann även i punkterna 195–197 i den överklagade domen att kommissionen inte hade dragit slutsatsen att det var fråga om missbruk genom hävstångseffekt på grund av att det förelåg utestängningseffekter till följd av dessa ageranden, utan hade grundat sin bedömning dels på misstänkta omständigheter i konkurrensrättsligt hänseende, särskilt en omotiverad skillnad i behandling, dels på relevanta specifika omständigheter avseende arten av den infrastruktur som gav upphov till denna skillnad i behandling. Mot denna bakgrund hade kommissionen på ett korrekt sätt kunnat dra slutsatsen att det förelåg en överträdelse av artikel 102 FEUF.

159 När det gäller de specifika omständigheter som kommissionen beaktade i det omtvistade beslutet och som det redogörs för i punkterna 169–173 i den överklagade domen, avsåg den första av dessa omständigheter omfattningen av den trafik som Googles sökmotor för allmänna sökningar genererade för produktjämförelsetjänster. Tribunalen påpekade särskilt att kommissionen hade förklarat att denna trafik gjorde det möjligt att dra nytta av positiva nätverkseffekter, eftersom ju mer en produktjämförelsetjänst besöks av internetanvändare, desto mer ökar relevansen och

nyttan av dess tjänster och desto mer är handlarna benägna att använda sig av dem. Tribunalen tillade att förlusten av denna trafik kunde leda till en ond cirkel och, på sikt, ett utträde från marknaden.

160 Den andra omständigheten var användarnas beteende när de gjorde sökningar på internet. Tribunalen angav bland annat att kommissionen hade preciserat att internetanvändarna i allmänhet koncentrerade sig på de tre till fem första sökresultaten, att de inte eller endast i liten utsträckning fäste uppmärksamhet vid efterföljande resultat och i synnerhet resultat som låg under den omedelbart synliga delen av skärmen. internetanvändarna tenderade även att anta att de mest synliga resultaten var de mest relevanta, och detta oberoende av deras faktiska relevans.

161 Den tredje omständigheten var inverkan av den avledda trafiken. Enligt tribunalen underströk kommissionen att denna trafik utgjorde en stor andel av trafiken till konkurrerande produktjämförelsetjänster och att den i praktiken inte kunde ersättas av andra källor, såsom textannonser, mobila applikationer, direkttrafik, hänvisningar till partnerwebbplatser, sociala medier eller andra sökmotorer.

162 I punkterna 174 och 197 i den överklagade domen fann tribunalen att kommissionen inte hade gjort en felaktig rättstillämpning när den fann att omfattningen av Googles trafik från Googles sidor för allmänna sökningar och det förhållandet att den trafiken i praktiken inte kunde ersättas utgjorde relevanta omständigheter som, mot bakgrund av de uppgifter om sammanhanget som redovisats i punkterna 168–173 i domen, kunde visa att det förekom förfaranden som inte kunde anses utgöra pris- och prestationskonkurrens.

163 För att bedöma huruvida tribunalens överväganden innebar felaktig rättstillämpning, såsom klagandena har gjort gällande, erinrar domstolen om följande. Artikel 102 FEUF ålägger visserligen företag med dominerande ställning ett särskilt ansvar att inte genom sitt beteende inverka skadligt på en effektiv och icke snedvriden konkurrens på den inre marknaden, men artikeln förbjuder inte i sig att ett företag har en dominerande ställning, utan endast missbruk av denna ställning (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 128 och där angiven rättspraxis).

164 Artikel 102 FEUF syftar nämligen varken till att hindra företag från att, av egen förtjänst, skapa en dominerande ställning på en eller flera marknader eller till att säkerställa att konkurrenter som är mindre effektiva än de som har en sådan ställning blir kvar på marknaden. Tvärtom kan pris- och prestationskonkurrens per definition leda till att konkurrerande företag som är mindre effektiva och således mindre intressanta för konsumenterna vad beträffar bland annat pris, produktion, urval, kvalitet eller innovation försvinner eller får mindre betydelse (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkterna 126 och 127 samt där angiven rättspraxis).

165 För att ett beteende i ett visst fall ska anses utgöra ”missbruk av en dominerande ställning” i den mening som avses i artikel 102 FEUF, är det som huvudregel nödvändigt att visa att beteendet, genom att det aktuella företaget använder andra metoder än dem som räknas till pris- och prestationskonkurrens mellan företag, har den faktiska eller potentiella effekten att begränsa konkurrensen genom att utestänga lika effektiva konkurrerande företag på den eller de relevanta marknaderna eller genom att förhindra dessa företags utveckling på dessa marknader, varvid det ska påpekas att dessa marknader kan vara såväl den marknad där den dominerande ställningen

utövas som anknutna eller närliggande marknader där beteendet kan få faktiska eller potentiella effekter (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 129 och där angiven rättspraxis).

166 Denna utredning, som kan innebära att olika analysramar tillämpas beroende på vilken typ av beteende som är i fråga i ett givet fall, ska emellertid i samtliga fall göras genom en bedömning av samtliga relevanta faktiska omständigheter, oavsett om de avser själva beteendet, den eller de relevanta marknaderna eller hur konkurrensen fungerar på denna eller på dessa marknader. Nämnda utredning ska dessutom syfta till att, med stöd av precisa och konkreta uppgifter och bevis, styrka att nämnda beteende åtminstone har förmåga att medföra utestängningseffekter (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 130 och där angiven rättspraxis).

167 Beteenden som faktiskt eller potentiellt leder till att pris- och prestationskonkurrensen begränsas genom att lika effektiva konkurrerande företag utestängs från den relevanta marknaden eller de relevanta marknaderna ska anses utgöra ”missbruk av dominerande ställning”. Detta gäller emellertid även för beteenden som bevisligen har den faktiska eller potentiella verkan, eller som till och med har till syfte, att redan på ett tidigt stadium hindra potentiella konkurrenters marknadsinträde genom att det skapas hinder för detsamma eller genom att det vidtas andra inlåsningsåtgärder eller används andra metoder än dem som kan räknas till pris- och prestationskonkurrens. Dessa beteenden hindrar utvecklingen av konkurrensen på dessa marknader till nackdel för konsumenterna, genom att begränsa produktion eller utveckling av alternativa produkter eller tjänster samt innovation (dom av den 21 december 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 131 och där angiven rättspraxis).

168 Det följer av denna rättspraxis att de relevanta faktiska omständigheterna inte endast omfattar de omständigheter som rör beteendet i sig, utan även de som avser den eller de relevanta marknaderna eller hur konkurrensen fungerar på denna eller på dessa marknader. Omständigheter avseende det sammanhang i vilket det dominerande företagets beteende har genomförts, såsom den berörda sektorns särdrag, ska således anses vara relevanta.

169 Domstolen konstaterar emellertid att de specifika omständigheter som det redogörs för i punkterna 169–173 i den överklagade domen utgjorde uppgifter om det sammanhang där Googles sökmotor för allmänna sökningar och tjänsterna avseende produktjämförelser fungerade och inom ramen för vilket det aktuella agerandet genomfördes.

170 I synnerhet avser dessa omständigheter, i motsats till vad klagandena har gjort gällande, inte enbart effekterna av de aktuella förfarandena eller de omständigheter som enbart omgärdar dessa förfaranden, utan de kan, såsom tribunalen påpekade i punkt 174 i den överklagade domen, visa att det förekommit förfaranden som inte utgör pris- och prestationskonkurrens.

171 Dessa omständigheter var nämligen relevanta för att rättsligt kvalificera de aktuella förfarandena – det vill säga dels en gynnsammare placering och presentation av specialiserade resultat från Google på Googles sidor med allmänna resultat än resultaten från konkurrerande produktjämförelsetjänster, dels den samtidiga nedprioriteringen av resultaten från konkurrerande produktjämförelsetjänster genom justeringsalgoritmer – eftersom dessa omständigheter gjorde det möjligt att sätta in dessa förfaranden i det sammanhang som utgjordes av de två berörda marknaderna och det sätt som konkurrensens fungerar på dessa marknader. Dessa omständigheter kunde således visa att de potentiella utestängningseffekterna på marknaden i efterföljande led, det vill säga marknaden för specialiserad sökning avseende

produktjämförelser och den framgång som Googles produktjämförelsetjänst hade på den marknaden efter det att nämnda förfaranden hade genomförts, såsom framhölls i det omtvistade beslutet, inte berodde på tjänstens fördelar utan på nämnda förfaranden i kombination med de specifika omständigheter som angetts.

172 Tribunalen förväxlade således inte bedömningen av det aktuella agerandet för att avgöra om det avvek från pris- och prestationskonkurrens med bedömningen av effekterna av detta agerande. Tvärtom framgår det, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 143 i sitt förslag till avgörande, av resonemanget i punkterna 168–175 i den överklagade domen att tribunalen noggrant prövade frågan huruvida kommissionen i det omtvistade beslutet, utan att begå något fel, kunde göra bedömningen att de påtalade förfarandena, och inte endast deras effekter, i rättsligt hänseende kunde kvalificeras som förfaranden som avvek från pris- och prestationskonkurrens.

173 Av det ovanstående följer att tribunalen inte gjorde någon felaktig rättstillämpning i punkterna 175 och 197 i den överklagade domen.

174 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den andra grundens första del.

2) Den andra grundens andra och tredje del

175 I den andra grundens andra del har klagandena gjort gällande att det var fel av tribunalen att vid bedömningen av om det varit fråga om användning av andra medel än sådana som räknas till en pris- och prestationskonkurrens beakta skäl som inte fanns med i det omtvistade beslutet. Detta innebar att tribunalen ersatte kommissionens resonemang med sitt eget och därigenom gjorde en felaktig rättstillämpning. Dessa ytterligare skäl avsåg, för det första, ett striktare rättsligt bedömningskriterium för ”superdominerande” företag (punkterna 180, 182 och 183 i den överklagade domen), för det andra, bedömningen att det mot bakgrund av den i princip öppna infrastrukturen hos Googles sökmotor utgör en onormal omständighet att vissa specifika resultat av en specialiserad sökning gynnas i förhållande till konkurrerande sökresultat (punkterna 176–184) och, för det tredje, bedömningen att det aktuella agerandet var diskriminerande (punkterna 71, 124, 237, 240, 279 och 284–289).

176 I den andra grundens tredje del har klagandena gjort gällande att dessa ytterligare skäl under alla omständigheter är felaktiga i rättsligt hänseende.

177 Domstolen ska först pröva klagandenas argument (i den andra grundens andra del) att kvalificeringen av det påtalade agerandet som diskriminerande behandling inte återfinns i det omtvistade beslutet och (i den andra grundens tredje del) att denna kvalificering under alla omständigheter är felaktig.

178 För det första, i motsats till vad klagandena har anfört, vilka hänvisar till punkterna 71, 124, 237, 240, 279, 284–289 och 316 i den överklagade domen, framgår det inte av dessa punkter att tribunalen skulle ha lagt till en kvalificering av det aktuella agerandet utöver den som kommissionen gjort.

179 I punkterna 71 och 124 i den överklagade domen har tribunalen nämligen inte gjort någon kvalificering av detta agerande. I den första av dessa punkter sammanfattade tribunalen endast föreläggandet om upphörande och avstående som angetts i artikel 3 i det omtvistade beslutet. I den andra punkten angav tribunalen på vilket sätt den avsåg att pröva klagandenas argument och

angav att den skulle göra en prövning av huruvida det i materiellt hänseende var en skillnad i behandling som låg till grund för kommissionens fastställande av ett otillbörligt gynnande, det vill säga huruvida Google hade gjort sig skyldigt till diskriminering genom att gynna sin egen tjänst för specialiserad sökning.

180 Vidare framgår det av punkterna 237, 240, 279 och 284–289 i den överklagade domen att tribunalen prövade kommissionens kvalificering av det aktuella agerandet. I nämnda punkter 237 och 240 bekräftade tribunalen således i allt väsentligt, med hänvisning till det omtvistade beslutet, kommissionens bedömning av de ifrågavarande agerandena. Enligt kommissionen utgjorde dessa ageranden, vilka bestod i positiv särbehandling av resultaten från Googles produktjämförelsetjänst, en självständig form av missbruk genom hävstångseffekt med utgångspunkt i en dominerad marknad som kännetecknades av stora hinder för inträde på marknaden, det vill säga marknaden för tjänster avseende allmän sökning. Tribunalen prövade dessutom, i punkterna 279 och 284–289, den skillnad i behandling som kommissionen hade konstaterat bland annat vad gäller placeringen och presentationen av Product Universals, för att kontrollera huruvida kommission hade fog för sin slutsats att det förelåg diskriminering. Punkt 316 i den överklagade domen ingår i den del av domen som ägnas åt denna prövning när det gäller Shopping Units.

181 Det framgår således tydligt av dessa punkter, som klagandena har ifrågasatt och hänvisat till separat utan att beakta de övriga punkterna i den del av tribunalens resonemang som de hör till, att tribunalen grundade sitt resonemang på det omtvistade beslutet och bekräftade kommissionens bedömning utan att lägga till någon ny bedömning som saknade stöd i detta beslut.

182 För det andra ska det prövas huruvida tribunalen, såsom klagandena har gjort gällande, gjorde en felaktig rättstillämpning när den slog fast att det förelåg diskriminering utan att visa att Google hade gjort en godtycklig särbehandling.

183 Såsom i huvudsak framgår av punkterna 168–174, 237, 240, 279 och 284–289 i den överklagade domen, påpekade tribunalen inledningsvis att det aktuella agerandet enligt kommissionen bestod i att resultat från produktjämförelsetjänster behandlades olika beroende på om de härrörde från Googles jämförelsetjänst eller från konkurrerande jämförelsetjänster, när det gäller presentation och placering på sidorna med allmänna resultat, och att detta ledde till en skillnad i behandling i form av att Google på ett otillbörligt sätt gynnande sin egen jämförelsetjänst.

184 Tribunalen underströk vidare att kommissionen, på grund av att de tre av kommissionen angivna specifika omständigheterna var uppfyllda, hade ansett att detta gynnande kunde leda till en försvagning av konkurrensen på marknaden och att det i rättsligt hänseende kunde kvalificeras som ett agerande som inte utgör pris- och prestationskonkurrens.

185 Slutligen fann tribunalen att det aktuella agerandet hade genomförts med användning av en hävstångseffekt i form av att Google utnyttjade sin dominerande ställning på marknaden i föregående led avseende tjänster för allmän sökning på internet, vilken kännetecknades av stora hinder för inträde på marknaden, i syfte att skaffa sig konkurrensfördelar på marknaden i efterföljande led avseende tjänster för specialiserad sökning, där Google inte hade någon dominerande ställning, genom att gynna sin egen produktjämförelsetjänst.

186 Det ska preciseras att ett dominerande företag som behandlar sina egna varor eller tjänster förmånligare än konkurrenternas varor eller tjänster, oaktat omständigheterna i det enskilda fallet, generellt inte anses agera på ett sätt som avviker från pris- och prestationskonkurrens.

187 I det aktuella fallet bekräftade tribunalen emellertid kommissionens bedömning och nöjde sig inte med att konstatera att Google behandlade sin egen produktjämförelsetjänst förmånligare, utan slog fast att det aktuella agerandet, med beaktande av särdragen som kännetecknade marknaden i föregående led och de specifika omständigheter som angetts, var diskriminerande och inte utgjorde pris- och prestationskonkurrens med hänsyn till agerandets båda beståndsdelar, det vill säga framhävandet av resultat från Google och nedprioriteringen av konkurrerande operatörers resultat.

188 När det gäller klagandenas argument som i huvudsak avser att Google inte har förmåga att visa specialiserade resultat från utomstående med samma tillförlitlighet och kvalitet som resultat från Google, finner domstolen att klagandena inte kan vinna framgång med detta argument med tillämpning av den rättspraxis som det erinrats om ovan i punkt 61. Klagandena har nämligen med detta argument ifrågasatt tribunalens bedömning av de faktiska omständigheterna utan att göra gällande att tribunalen missuppfattat dessa omständigheter.

189 Klagandena kan inte heller vinna framgång med sitt argument att tribunalen, i punkterna 285 och 575 i den överklagade domen, inte tillämpade ett konsekvent synsätt vid avgränsningen av de båda beståndsdelarna, vilka behandlades på ett diskriminerande sätt.

190 Tribunalen påpekade, bland annat i punkt 285 i den överklagade domen, att den särbehandling som Google infört tillämpades i förhållande till resultatens ursprung, det vill säga beroende på om de härrörde från konkurrerande produktjämförelsetjänster eller från Googles jämförelsetjänst, varvid Google gynnade sin egen jämförelsetjänst i förhållande till konkurrerande tjänster och det var inte fråga om att gynna ett resultat i förhållandet till ett annat beroende på dess innehåll.

191 I punkt 575 i den överklagade domen fann tribunalen visserligen, i sin bedömning av huruvida det förelåg sakliga skäl, att kommissionen endast hade undersökt frågan om likabehandling när det gäller placering och presentation rörande två typer av resultat från Google. Det framgår emellertid av den del av tribunalens resonemang där denna punkt återfinns, bland annat av punkterna 574 och 576 i den överklagade domen, att kommissionen lade Google till last att bolaget inte behandlade resultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster på samma sätt som resultat från Googles produktjämförelsetjänst. Hänvisningen till ”två typer av Google-resultat” i punkt 575 i den överklagade domen utgör således ett skrivfel. Tribunalen har för övrigt vid upprepade tillfällen angett att Googles agerande bestod i att behandla resultaten olika beroende på deras ursprung och inte beroende på deras innehåll.

192 Avgränsningen av föremålet för diskrimineringen i den överklagade domen är följaktligen inte inkonsekvent och tribunalen kan inte klandras för att ha gjort en felaktig rättstillämpning när den fann att det påtalade agerandet kunde kvalificeras som diskriminerande och att det föll utanför området för pris- och prestationskonkurrens.

193 Mot denna bakgrund kan klagandena inte vinna framgång med sitt argument i den andra grundens andra del att kvalificeringen av det påtalade agerandet som diskriminerande behandling inte förekom i det omtvistade beslutet. De kan inte heller vinna framgång med argumentet i den andra grundens tredje del att denna kvalificering under alla omständigheter var felaktig.

194 Vidare har klagandena i den andra grundens andra del gjort gällande att tribunalen i punkterna 176–184 i den överklagade domen framförde ytterligare två överväganden som inte fanns med i det omtvistade beslutet, nämligen dels ett striktare rättsligt bedömningskriterium för ”superdominerande” företag, dels – med hänsyn till den i princip öppna infrastrukturen hos Googles sökmotor – att det utgör en onormal omständighet att vissa specifika resultat av en specialiserad sökning gynnas i förhållande till sökresultat från konkurrenter. I den andra grundens tredje del har klagandena hävdat att dessa överväganden under alla omständigheter saknar stöd.

195 Det är i detta avseende riktigt att tribunalen i punkterna 176–184 i den överklagade domen gjorde överväganden som inte framgick av skälen till det omtvistade beslutet. Så är fallet med frågorna om att Googles agerande var onormalt och att Google hade en superdominerande ställning på marknaden för allmänna sökningar samt den skyldighet till icke-diskriminerande behandling som följer av bestämmelserna i förordning 2015/2120.

196 Även om tribunalen uttryckligen endast angav övervägandena i punkt 180 i den överklagade domen såsom angivna för fullständighetens skull, har även övervägandena i punkterna 176–179 och 181–184 i den överklagade domen formulerats för fullständighetens skull.

197 I punkterna 175 och 185 i den överklagade domen fann tribunalen nämligen i huvudsak att under förutsättning att kommissionen på ett giltigt sätt hade styrkt ett otillbörligt gynnande och dess effekter, vilka fastställts mot bakgrund av de specifika omständigheterna på de berörda marknaderna, hade denna institution gjort en riktig bedömning när den fann att detta gynnande avvek från pris- och prestationskonkurrens. Denna slutsats i slutet av punkt 185 i den överklagade domen hänvisar endast till övervägandena i punkterna 170–173 i nämnda dom, utan att hänvisa till de ytterligare överväganden som tribunalen angett i punkterna 176–184 i denna dom, vilka klagandena har ifrågasatt.

198 Såsom framgår av punkt 192 ovan var dessa överväganden inte nödvändiga för att fastställa bedömningen att det aktuella agerandet i rättsligt hänseende inte kunde anses utgöra pris- och prestationskonkurrens.

199 Klagandenas anmärkningar inom ramen för den andra och den tredje delen av den andra grunden, vilka avser punkterna 176–184 i den överklagade domen, är således verkningslösa. Dessa båda delgrunder ska således underkännas i sin helhet.

200 Av det anförda följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser någon del av den andra grunden.

3. Den tredje grunden

201 I den tredje grunden, som består av tre delar, har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning vid bedömningen av orsakssambandet mellan det påstådda missbruket och dess sannolika effekter.

202 I den tredje grundens första del har klagandena gjort gällande att tribunalen i det aktuella fallet gjorde en felaktig rättstillämpning när den i punkterna 377–379 i den överklagade domen fann att det ankom på Google och inte på kommissionen att göra en kontrafaktisk analys. I den tredje grundens andra del har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 374, 376 och 525 i den överklagade domen, slog fast att det var nödvändigt för ett kontrafaktiskt scenario för missbruk bestående av en kombination av två lagenliga förfaranden att detta scenario inte innehöll dessa båda förfaranden. I den tredje grundens tredje del har klagandena gjort gällande att tribunalens felaktiga synsätt med avseende på vad som utgör ett korrekt kontrafaktiskt scenario innebär att dess bedömning, i punkt 572 i den överklagade domen, av de sakliga skälen och effekterna av det berörda agerandet är felaktig.

a) Upptagande till prövning

203 BEUC, VDZ, Ladenzeile och BDZV har gjort gällande att den tredje grunden inte kan tas upp till prövning. De har hävdat att klagandena genom denna grund har ifrågasatt tribunalens bedömning av bevisningen, bland annat de två kontrafaktiska scenarier som klagandena hade lagt fram under det administrativa förfarandet. Alternativt har klagandena endast upprepat argument som redan framförts vid tribunalen. Kommissionen har å sin sida, utan att formellt framställa någon invändning om rättegångshinder, gjort gällande att tribunalens bedömning av dessa kontrafaktiska scenarier slutgiltigt fastställdes i punkterna 369–376 i den överklagade domen, eftersom klagandena inte hade gjort gällande att tribunalen hade missuppfattat dem.

204 Klagandena har i sin replik gjort gällande att den tredje grunden kan tas upp till prövning. Klagandena har preciserat att den kritik som de har framfört inom ramen för denna grund avser tribunalens felaktiga bedömning av det rättsliga begreppet kontrafaktisk analys i det särskilda sammanhang som avser ett agerande innefattade flera förfaranden vars kombinerade effekt har en skadlig inverkan på pris- och prestationskonkurrensen. Tribunalen har i detta avseende gjort en felaktig rättstillämpning.

205 Såsom det har erinrats om ovan i punkt 61 är domstolens behörighet att pröva ett överklagande av ett avgörande från tribunalen begränsad till rättsfrågor. Bedömningen av de faktiska omständigheterna och bevisningen utgör inte, utom då uppgifter missuppfattats, en rättsfråga som är underställd domstolens kontroll.

206 Frågorna angående dels huruvida det föreligger en systematisk skyldighet för kommissionen att göra en kontrafaktisk analys i de mål som omfattas av artikel 102 FEUF, dels vilka kriterier som ett kontrafaktiskt scenario ska uppfylla för att det ska kunna återspegla vad som skulle ha hänt om det påstådda missbruket inte hade förelegat i det särskilda fallet med ett agerande bestående av flera förfaranden vars kombinerade effekt utgör en skadlig inverkan på pris- och prestationskonkurrensen, är emellertid rättsfrågor som kan prövas av domstolen inom ramen för ett överklagande.

207 Vidare framgår det av domstolens praxis att när en klagande bestrider tribunalens tolkning eller tillämpning av unionsrätten kan dock de rättsfrågor som prövades av tribunalen på nytt tas upp till diskussion i målet om överklagande. Om en klagande i detta avseende inte kunde utforma sitt överklagande med stöd av grunder och argument som redan åberopats vid tribunalen, skulle nämligen överklagandeinstitutet förlora en del av sin betydelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 oktober 2023, Aquino/parlamentet, C-534/22 P, EU:C:2023:802, punkterna 69 och 70 samt där angiven rättspraxis).

208 Klagandena har i övrigt inte begränsat sig till att upprepa de argument som anfördes i första instans, utan har hävdat att tribunalen, när den besvarade dessa argument, gjorde en felaktig rättstillämpning i den överklagade domen.

209 Därav följer att den tredje grunden kan tas upp till prövning.

b) Prövning i sak

1) Den tredje grundens första del

i) Parternas argument

210 Inom ramen för den tredje grundens första del har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den i punkterna 377–379 i den överklagade domen fann att det ankom på Google att göra en kontrafaktisk analys med hänsyn till att kommissionen hade fastställt potentiella och icke-faktiska konkurrensbegränsande effekter. I avsaknad av en kontrafaktisk analys från kommissionens sida är dess påståenden om de konkurrensbegränsande effekterna av det påstådda missbruket fortfarande abstrakta, eftersom det inte finns någon referenspunkt som gör det möjligt att bedöma dessa effekter.

211 Genom den första anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen rättsstridigt avvek från det omtvistade beslutet när den fann att det i detta beslut hade fastställts potentiella konkurrensbegränsande effekter och inte några faktiska effekter. I skäl 462 i det omtvistade beslutet hävdade kommissionen nämligen att det påstådda missbruket hade haft faktiska och inte bara potentiella effekter, eftersom det aktuella agerandet hade lett till en minskning av trafiken från Googles generiska söksidor till konkurrerande produktjämförelsetjänster. För övrigt grundade sig tribunalen själv även på denna faktiska påverkan på trafiken när den i punkt 519 i den överklagade domen slog fast att det aktuella agerandet hade haft förmåga att begränsa konkurrensen. När det förelåg sådana faktiska konkurrensbegränsande effekter borde kommissionen ha gjort en kontrafaktisk analys.

212 Genom den andra anmärkningen har klagandena gjort gällande att oavsett om effekterna av det aktuella agerandet var faktiska eller potentiella, borde varje utvärdering av dessa effekter ha krävt att kommissionen gjorde en kontrafaktisk analys, eftersom en sådan analys ingår i begreppet orsakssamband.

213 Klagandena har i detta avseende för det första gjort gällande att unionsdomstolen vid flera tillfällen har bekräftat att det är nödvändigt för kommissionen att göra en kontrafaktisk analys inom ramen för artikel 101 FEUF, vilket innebär att det inte finns någon rimlig grund för ett annat synsätt inom ramen för artikel 102 FEUF.

214 För det andra har klagandena gjort gällande att punkt 21 i meddelandet från kommissionen – Vägledning om kommissionens prioriteringar vid tillämpningen av artikel [102 FEUF] på företags missbruk av dominerande ställning (EUT C 45, 2009, s. 7) bekräftar att det påstådda missbruket i allmänhet ska bedömas på grundval av ett lämpligt kontrafaktiskt scenario.

215 För det tredje har klagandena gjort gällande att det i förevarande fall, i motsats till vad som framgår av punkt 377 i den överklagade domen, förelåg kontrafaktiska scenarier som grundade sig på verkliga sammanhang, nämligen utvecklingen av liknande marknader i medlemsstater där

kommissionen inte har identifierat något missbruk. Klagandena anser dessutom att kommissionen, även utan sådana scenarier, inte kan befrias från skyldigheten att göra en kontrafaktisk analys för att förklara, med angivande av skäl, vilken situation som sannolikt skulle föreligga utan det påstådda missbruket. I förevarande fall borde således avsaknaden av en ”objektiv analys” genom ett kontrafaktiskt scenario ha utgjort ett tillräckligt skäl för att ogiltigförklara det omtvistade beslutet.

216 Klagandena har i sin replik bestritt kommissionens påstående om att dess anmärkningar är verkningslösa. Som svar på kommissionens argument avseende den obestridda ökningen av trafiken till Googles produktjämförelsetjänst, vilken också låg till grund för konstaterandet att det aktuella agerandet hade konkurrensbegränsande effekter, kommissionens argument att punkterna 377 och 378 i den överklagade domen angetts för fullständighetens skull och kommissionens argument att det inte bestritts att algoritmerna för rangordning av Googles generiska resultat påverkar trafiken, vilket tribunalen konstaterade i punkt 393 i den överklagade domen, har klagandena inledningsvis anfört att eftersom det fastställdes att det aktuella agerandet ledde till såväl minskad som ökade trafik, är bestridandet av minskningen tillräckligt för att konstaterandet avseende höjningen ska anses felaktigt. Klagandena har vidare bestritt att de skäl som tribunalen angav i punkterna 377–379 i den överklagade domen har angetts för fullständighetens skull och de har hävdat att dessa skäl innehåller uppgifter som är nödvändiga för motiveringen. Slutligen har klagandena gjort gällande att punkt 393 i den överklagade domen just utgör del av det fel som påtalats i överklagandet, eftersom denna punkt visar att tribunalen inte fann att minskningen av trafiken till de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna var en följd av det aktuella agerandet såsom en kombination av två förfaranden utan endast som en följd av ett av dessa förfaranden, nämligen användningen av algoritmer för rangordning av generiska resultat.

217 Kommissionen, Pricerunner, Eftas övervakningsmyndighet, BEUC, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga har bestritt klagandenas argument och gjort gällande att den tredje grundens första del är verkningslös eller i vart fall ogrundad.

ii) Domstolens bedömning

218 Punkterna 377–379 i den överklagade domen, vilka har ifrågasatts inom ramen för den tredje grundens första del, rör tribunalens bedömning av orsakssambandet mellan det aktuella agerandet och minskningen av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster.

219 När det gäller den första anmärkningen ska det påpekas att skäl 426 i det omtvistade beslutet återfinns i del 7.2 av detta beslut som rör det aktuella agerandet och avser kommissionens bedömning av agerandets inverkan på den trafik som genereras från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster, vilken återfinns i del 7.2.3.2 i nämnda beslut. Kommissionen konstaterade i denna del av beslutet att trafiken hade minskat i vart och ett av de tretton EES-länder där dessa förfaranden hade tillämpats.

220 Däremot var det i del 7.3 i det omtvistade beslutet som kommissionen analyserade effekterna av det aktuella agerandet, vilka kommissionen kvalificerade som potentiella konkurrensbegränsande effekter som hade förmåga att påverka konkurrensstrukturen på de berörda marknaderna. Dessa potentiella effekter bestod, såsom påpekats i punkt 451 i den överklagade domen, i en risk för att

konkurrerande produktjämförelsetjänster skulle upphöra med sin verksamhet samt en negativ inverkan på innovationen och på konsumenternas möjligheter att få tillgång till de mest effektiva tjänsterna.

221 Uppgifterna om skillnaderna i trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster och till Googles produktjämförelsetjänst utgjorde således inte faktiska konkurrensbegränsande effekter som fastställts av kommissionen, utan konkreta bevis som låg till grund för konstaterandet att det aktuella agerandet hade potentiella konkurrensbegränsande effekter. Såsom även framgår av punkterna 445–450 och 454 i den överklagade domen fann nämligen tribunalen att kommissionen, efter en bedömning i flera steg och efter ett motiverat resonemang, hade dragit slutsatsen att det förelåg potentiella konkurrensbegränsande effekter på marknaderna för tjänster avseende produktjämförelser, varvid den hade grundat sig på konkreta omständigheter som rörde utvecklingen av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster och till Googles produktjämförelsetjänst samt den andel som denna trafik utgjorde i förhållande till all trafik från konkurrerande produktjämförelsetjänster. Härigenom avvek tribunalen emellertid inte från det omtvistade beslutet, eftersom de konkurrensbegränsande effekter som beaktades i detta beslut fortfarande var potentiella, samtidigt som de kunde härledas från konkreta uppgifter om trafikens utveckling.

222 Den första anmärkningen kan följaktligen inte godtas.

223 Genom den andra anmärkningen vill klagandena i huvudsak visa att tribunalen kastade om bevisbördan genom att fastställa det omtvistade beslutet utan att kommissionen hade gjort någon kontrafaktisk analys för att styrka orsakssambandet mellan det aktuella agerandet och dess effekter.

224 Domstolen påpekar inledningsvis att detta orsakssamband är en del av de väsentliga rekvisiten för en överträdelse av konkurrensrätten som det ankommer på kommissionen att bevisa i enlighet med de allmänna reglerna om bevisupptagning, vilka det bland annat erinras om i punkterna 132–134 i den överklagade domen. Det ankommer således på kommissionen att förebringa den bevisning som krävs för att styrka förekomsten av de faktiska omständigheter som utgör en överträdelse. Det ankommer däremot på det företag som åberopar en grund till försvar mot konstaterandet av en sådan överträdelse att bevisa att det finns stöd för denna grund.

225 Genom punkt 382 i den överklagade domen, vilken inte har ifrågasatts av klagandena, slutför tribunalen sitt resonemang i detta avseende genom att de kriterier som ska vägleda prövningen av orsakssambandet. Tribunalen angav således att kommissionen, för att fastställa de faktiska eller potentiella effekterna av de undersökta förfarandena, kan grunda sig på omständigheter som avser den faktiska utveckling som iakttagits på den eller de marknader som berörs av dessa förfaranden. Om det befinns föreligga en korrelation mellan nämnda ageranden och en förändring av konkurrenssituationen på dessa marknader, kan det tänkas att ytterligare bevisning – vilken bland annat kan innefatta bedömningar som har gjorts av marknadsaktörer, deras leverantörer eller kunder eller av bransch- eller konsumentsammanslutningar – kan användas för att styrka orsakssambandet mellan de berörda agerandena och marknadsutvecklingen.

226 Det var dessa bedömningskriterier som tribunalen grundade sig på i punkterna 383–393 i den överklagade domen vid den konkreta prövningen av orsakssambandet mellan det aktuella agerandet och minskningen av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till majoriteten av de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna. Efter denna prövning konstaterade tribunalen i

punkt 394 i den överklagade domen att kommissionen hade visat att de berörda förfarandena hade lett till en minskning av trafiken från generiska sökningar till nästan alla konkurrerande produktjämförelsetjänster.

227 I detta sammanhang fann tribunalen, i punkt 379 i den överklagade domen, att ett företag, inom ramen för fördelningen av bevisbördan, kan åberopa en kontrafaktisk analys för att bestrida kommissionens bedömning av de potentiella eller faktiska effekterna av det berörda agerandet.

228 Detta innebar dock inte att tribunalen kastade om den bevisbörda som åligger kommissionen när det gäller skyldigheten att visa att det föreligger ett orsakssamband mellan det aktuella agerandet och dess effekter, och inte heller att den uteslöt att en kontrafaktisk analys skulle vara ändamålsenlig. Tribunalen konstaterade endast att det är tillåtet för kommissionen att stödja sig på en rad bevisuppgifter, utan att den är tvungen att systematiskt använda ett enda verktyg för att bevisa att det föreligger ett sådant orsakssamband.

229 Detta synsätt är för övrigt förenligt med den praxis från domstolen som det hänvisas till ovan i punkterna 165–167.

230 Den andra anmärkningen kan följaktligen inte godtas i den del den riktar sig mot tribunalens resonemang om fördelningen av bevisbördan och nyttan av en kontrafaktisk analys inom ramen för den bevisning som är relevant mot bakgrund av artikel 102 FEUF.

231 I den mån denna anmärkning avser punkterna 377 och 378 i den överklagade domen, ska det påpekas att tribunalen där fann att fastställandet av ett tillförlitligt kontrafaktiskt scenario för att analysera effekterna av påstådda konkurrensbegränsande förfaranden på en marknad kan, i en sådan situation som den i förevarande fall, utgöra ett slumpmässigt tillvägagångssätt eller till och med vara omöjligt att genomföra. Tribunalen fann att kommissionen, för att styrka en överträdelse av artikel 102 FEUF, i synnerhet vad gäller förfarandenas effekter på konkurrensen, inte kan vara skyldig att systematiskt styrka ett sådant kontrafaktiskt scenario.

232 Dessa punkter i den överklagade domen har emellertid, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 171 i sitt förslag till avgörande, angetts för fullständighetens skull i förhållande till bland annat punkterna 372–376 i den överklagade domen. Klagandenas kritik i detta avseende ska således underkännas såsom verkningslös.

233 När det slutligen gäller klagandenas kritik mot punkt 393 i den överklagade domen räcker det att konstatera att tribunalen endast konstaterade att det fanns ett orsakssamband mellan hur synlig en webbplats är bland Googles generiska resultat, beroende på algoritmer för rangordning av dessa resultat, och omfattningen av trafiken från nämnda resultat till den webbplatsen. Ett sådant konstaterande motsäger emellertid inte tribunalens bedömning av vad som skulle kunna utgöra ett lämpligt kontrafaktiskt scenario i förevarande fall.

234 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den tredje grundens första del, eftersom den delvis saknar stöd och delvis är verkningslös.

2) Den tredje grundens andra och tredje del

i) Parternas argument

235 I den tredje grundens andra del har klagandena ifrågasatt den rättsliga kvalificeringen i punkterna 374, 376 och 525 i den överklagade domen av vad tribunalen anser utgöra ett korrekt kontrafaktiskt scenario när ett missbruk består i en ”kombination” av två förfaranden. Enligt klagandena gjorde tribunalen en felaktig rättstillämpning när den i en sådan situation fann att effekterna av de båda ifrågavarande förfarandena – det vill säga såväl effekterna av att Googles produktjämförelsetjänst framhävdes med hjälp av ”boxar” som effekterna av tillämpningen av justeringsalgoritmer och nedprioriteringen av konkurrerande produktjämförelsetjänster i de generiska resultaten – måste beaktas i ett kontrafaktiskt scenario.

236 Genom den första anmärkningen har klagandena gjort gällande att eftersom vart och ett av dessa båda förfaranden är tillåtet i sig, såsom tribunalen medgav i punkt 373 i den överklagade domen, är ett kontrafaktiskt scenario som exkluderar ett av dessa förfaranden, särskilt visningen av ”boxar”, ett lämpligt scenario, eftersom det skapar en situation utan kombinationen av de båda förfarandena och följaktligen utan det påstådda missbruket. Att exkludera båda förfarandena vid fastställandet av det kontrafaktiska scenariot, som tribunalen förespråkade i punkt 376 i den överklagade domen, går däremot utöver vad som är nödvändigt för att skapa en situation utan den påstått otillbörliga kombinationen och innebär att effekterna av det lagenliga agerandet blandas ihop med effekterna av det rättsstridiga agerandet.

237 Genom den andra anmärkningen har klagandena gjort gällande att tribunalen beaktade ett kontrafaktiskt scenario som inte är ”realistiskt”, ”sannolikt” och ”troligt”, i den mening som avses i domstolens praxis (dom av den 11 september 2014, MasterCard m.fl./kommissionen, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punkterna 166–169 och 173). Detta scenario begränsar sig nämligen inte till att ta bort ”boxarna”, vilket skulle få missbruket att upphöra, såsom kommissionen har bekräftat i sitt svaromål vid tribunalen, utan i scenariot krävs även att de algoritmer för nedprioritering som är avsedda att förbättra kvaliteten på sökningstjänsten tas bort. Av de studier som klagandena lade fram under det administrativa förfarandet, det vill säga analysen kallad ”skillnad i skillnader” och det så kallade ”ablationsexperimentet”, framgick emellertid att trafiken till konkurrerande produktjämförelsetjänster inte skulle ha förändrats nämnvärt om ”boxarna” togs bort, vilket visar att den minskade trafiken felaktigt hade tillskrivits det aktuella agerandet.

238 I den tredje grundens tredje del har klagandena gjort gällande att tribunalens felaktiga tillvägagångssätt med avseende på det kontrafaktiska scenariot medförde att dess bedömning av effekterna av det berörda agerandet blev felaktig, eftersom detta tillvägagångssätt ledde till att det påstådda missbruket tillskrevs effekter som berodde på tillåtna förfaranden. Klagandena har vidare hävdat att nämnda tillvägagångssätt även medförde att tribunalens bedömning blev felaktig när det gäller Googles sakliga skäl enligt vilka det inte skulle ha varit möjligt att förbättra dess söktjänst om resultaten från konkurrerande produktjämförelsetjänster inbegreps i ”boxarna”. Genom att underkänna denna förklaring, i punkt 572 i den överklagade domen, med motiveringen att förbättringarna inte vägde tyngre än det aktuella agerandets konkurrensbegränsande effekter, gjorde tribunalen en felaktig rättstillämpning i denna dom.

239 Kommissionen, Pricerunner, Eftas övervakningsmyndighet, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga har bestritt klagandenas argument såsom verkningslösa eller i vart fall ogrundade.

ii) Domstolens bedömning

240 Punkterna 374, 376 och 525 i den överklagade domen, vilka har ifrågasatts inom ramen för den tredje grundens andra del, avser tribunalens bedömning av vad som utgör en kontrafaktisk analys som gör det möjligt att bedöma effekterna av ett agerande som består i en kombination av två förfaranden, vilka vart och ett i sig är tillåtet.

241 I punkterna 370–373 i den överklagade domen påpekade tribunalen att inget av de ifrågavarande förfarandena, betraktade var för sig, hade gett upphov till några invändningar i konkurrenshänseende från kommissionens sida, men att kommissionen ifrågasatte de kombinerade förfarandena som dels framhävde Googles produktjämförelsetjänst, dels nedgraderade de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna på Googles sidor med allmänna resultat. Tribunalen drog härav slutsatsen att effekterna av dessa kombinerade förfaranden inte kunde bedömas genom att betrakta effekterna av ett förfarande isolerat från effekterna av det andra förfarandet.

242 Det var på grundval av dessa konstateranden som tribunalen, i punkterna 374 och 376 i den överklagade domen, fann att bedömningen av det aktuella agerandets effekter på de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna inte kunde begränsas till den inverkan som visningen av resultat från Googles produktjämförelsetjänst i Product Universals och Shopping Units kunde ha på de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna, utan att bedömningen även skulle beakta inverkan av algoritmerna för justering av generiska resultat. Detta innebar att det enda kontrafaktiska scenario som Google med giltig verkan kunde hänvisa till var det scenario där ingen del av detta agerande genomfördes. I annat fall skulle det endast vara möjligt att fånga in en del av agerandets kombinerade effekter. Detta konstaterande upprepades i huvudsak i punkt 525 i den överklagade domen, vilket även ifrågasatts av klagandena i den tredje grundens andra del.

243 Denna slutsats av tribunalen är emellertid inte behäftad med någon felaktig rättstillämpning.

244 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 179 och 180 i sitt förslag till avgörande var det nämligen först när de båda ifrågavarande agerandena tillämpades i kombination som förfarandena påverkade användarnas beteende på ett sådant sätt att trafiken från Googles sidor med allmänna resultat avleddes, i den utsträckning som kommissionen hade konstaterat, till förmån för Googles produktjämförelsetjänst och till nackdel för konkurrerande produktjämförelsetjänster. Denna avledning av trafiken grundade sig således såväl på den förmånliga placeringen och presentationen av sökresultaten från Googles produktjämförelsetjänst i ”boxarna” som på den samtidiga nedprioriteringen genom justeringsalgoritmerna och på den mindre attraktiva presentationen av sökresultat från konkurrerande produktjämförelsetjänster, vilket medförde att dessa resultat undgick användarnas uppmärksamhet.

245 Med tanke på att ökningen av trafiken till förmån för sökresultaten från Googles produktjämförelsetjänst och minskningen av trafiken från Googles sidor med allmänna resultat till konkurrerande produktjämförelsetjänster – omständigheter låg till grund för det aktuella agerandets potentiella konkurrensbegränsande effekter – berodde på en samtidig tillämpning av de båda ifrågavarande förfarandena, borde ett lämpligt kontrafaktiskt scenario också göra det möjligt att undersöka den sannolika utvecklingen på marknaden utan båda dessa förfaranden och inte bara utan ett av förfarandena.

246 Mot denna bakgrund kan inte klagandenas argument, att tribunalen medgav i punkt 373 i den överklagade domen att inget av dessa förfaranden betraktat för sig medförde några invändningar konkurrenshänseende, påverka tribunalens resonemang i punkterna 374, 376 och 525 i den överklagade domen, vilka ifrågasatts inom ramen för den tredje grundens andra del.

247 Tribunalen gjorde sig således inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 374–376 och 525 i den överklagade domen, slog fast att bedömningen av det aktuella agerandets effekter skulle innefatta effekterna av såväl algoritmerna för justering av generiska resultat som framhävandet av Googles produktjämförelsetjänst genom Product Universals och Shopping Units, och att de studier som Google hade lagt fram, vilka endast avsåg inverkan på trafiken till följd av framhävandet, i sig inte räckte för att bedöma det aktuella agerandets inverkan på de konkurrerande produktjämförelsetjänsterna.

248 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den tredje grundens andra del.

249 Den tredje grundens tredje del stöder sig på premissen att tribunalens synsätt är felaktigt när det gäller att avgöra vad som utgör ett korrekt kontrafaktiskt scenario när ett missbruk består av en kombination av de båda förfarandena. Såsom framgår av prövningen av den tredje grundens andra del är tribunalens resonemang i detta avseende inte behäftat med någon felaktig rättstillämpning.

250 Den kritik som klagandena har framfört till stöd för denna delgrund är således verkningslös och kan inte godtas.

251 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på någon del av den tredje grunden.

4. Den fjärde grunden

a) Parternas argument

252 I den fjärde grunden har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkterna 538–541 i den överklagade domen när den fann att kommissionen inte var skyldig att pröva huruvida det aktuella agerandet kunde utestänga lika effektiva konkurrenter. Enligt klagandena syftade det omtvistade beslutet till att visa att detta agerande hade förmåga att begränsa konkurrensen, varvid kommissionen hänvisade till de konkurrerande produktjämförelsetjänsternas svårigheter att attrahera trafik från andra källor än Google. Det omtvistade beslutet innehöll däremot inte någon prövning av huruvida dessa svårigheter snarare kunde tillskrivas jämförelsetjänsternas relativa effektivitet eller att användarna föredrar andra webbplatser för produktjämförelser, såsom detaljhandelsplattformar.

253 Till stöd för denna grund har klagandena för det första gjort gällande att tribunalen i punkt 538 i den överklagade domen felaktigt gjorde bedömningen att tillämpningen av kriteriet lika effektiv konkurrent inte är motiverad i andra mål än dem som rör prissättning. Tribunalen förväxlade därigenom det formella kriteriet avseende pris och kostnad för en lika effektiv konkurrent, vars tillämpning inte alltid är nödvändig, med den allmänna princip som följer av domstolens praxis, bland annat punkt 21 i domen av den 27 mars 2012, Post Danmark (C-209/10, EU:C:2012:172), och punkterna 133 och 134 i domen av den 6 september 2017, Intel/kommissionen (C-413/14 P, EU:C:2017:632), enligt vilken syftet med artikel 102 FEUF inte är att skydda mindre effektiva företag. Tillämpligheten av denna princip är emellertid inte beroende av huruvida det påstådda

missbruket avser prissättning eller inte, vilket innebär att det alltid är nödvändigt att pröva huruvida agerandet i fråga kan utestänga lika effektiva konkurrenter, i synnerhet när detta agerande för med sig produktinnovation och leder till fler valmöjligheter och bättre kvalitet för konsumenterna.

254 För det andra har klagandena ifrågasatt tribunalens bedömning i punkt 539 i den överklagade domen att det inte var relevant att pröva huruvida Googles verkliga konkurrenter var lika effektiva som Google, eftersom domstolen i den rättspraxis som nämns i föregående punkt hänvisade till en hypotetisk konkurrent. Enligt klagandena försökte kommissionen emellertid inte bedöma effektiviteten hos konkurrerande produktjämförelsetjänster, vare sig hypotetiska eller faktiska, utan nöjde sig med att åberopa det aktuella agerandets effekter på de faktiska konkurrenterna, utan att undersöka konkurrenternas effektivitet. Bristerna i tribunalens resonemang är än mer uppenbara vid en läsning av det skäl som anges i punkt 391 i den överklagade domen, enligt vilket en bättre kvalitet hos detaljhandelsplattformarna är en ”möjlig förklaring” till att dessa jämförelsetjänster har minskat i popularitet.

255 För det tredje har klagandena ifrågasatt tribunalens uttalanden i punkterna 540 och 541 i den överklagade domen om att bedömningen av de konkurrerande produktjämförelsetjänsternas effektivitet endast skulle vara objektiv om ”konkurrensvillkoren inte snedvreds genom ett konkurrensbegränsande beteende”, samt att kommissionen endast var tvungen att påvisa potentiella utestängningseffekter, oberoende av huruvida Google var effektivare än konkurrerande produktjämförelsetjänster.

256 Klagandena har i detta avseende för det första gjort gällande att även om det är möjligt att det aktuella agerandets snedvridande effekt är sådan att dess inverkan på faktiska lika effektiva konkurrenter inte kan bedömas, kan en sådan hypotes inte presumeras. Kommissionen har emellertid inte beaktat denna hypotes och tribunalen har ersatt bedömningen i det omtvistade beslutet med sin egen motivering. För det andra har klagandena hävdat att kommissionen, inte ens i ett sådant fall, kan befrias från skyldigheten att visa att det aktuella agerandet sannolikt kommer att påverka dessa konkurrenter. I detta fall måste bedömningen, även om den med nödvändighet avser hypotetiska fall, grunda sig på faktisk bevisning.

257 Klagandena har i sin replik tillagt att punkterna 45 och 73 i domen av den 12 maj 2022, Servizio Elettrico Nazionale m.fl. (C-377/20, EU:C:2022:379), ger stöd för deras uppfattning om kommissionens skyldighet att inom ramen för artikel 102 FEUF bedöma det aktuella agerandets förmåga att utestänga lika effektiva konkurrenter.

258 Klagandena har också gjort gällande att kommissionen i det aktuella fallet borde ha tillämpat samma filter som för missbruk grundat på prissättning. I likhet med ett lågt pris som inte i sig kan anses snedvrida konkurrensen, kunde kombinationen av de båda tillåtna förfarandena nämligen inte skada konkurrensen, framför allt därför att vart och ett av dessa förfaranden förbättrade kvaliteten på de tjänster som erbjöds konsumenterna och därför att Google inte tillämpade någon konkurrensbegränsande strategi. I likhet med prissänkningar utgör således kvalitetsförbättringar och innovation en del av en korrekt fungerade konkurrens.

259 Kommissionen, Pricerunner, Eftas övervakningsmyndighet, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga har bestritt klagandenas argument och gjort gällande att den fjärde grunden inte kan tas upp till prövning eller att den saknar stöd.

b) Domstolens bedömning

260 I den fjärde grunden har klagandena ifrågasatt punkterna 538–541 i den överklagade domen och i huvudsak gjort gällande att tribunalen felaktigt slog fast att kommissionen inte var skyldig att bedöma effektiviteten hos Googles faktiska eller hypotetiska konkurrenter vid bedömningen av det påtalade agerandets förmåga att medföra utestängningseffekter på de berörda marknaderna.

261 Domstolen påpekar inledningsvis att punkterna 538–541 i den överklagade domen ingår i bedömningen av det aktuella agerandets konkurrensbegränsande effekter. I punkt 543 i den överklagade domen slog tribunalen därefter fast att kommissionen hade visat att det förelåg potentiella effekter på de nationella marknaderna för produktjämförelsetjänster.

262 Klagandenas argument till stöd för den fjärde grunden syftar särskilt till att visa att de domskäl i den överklagade domen som rör bedömningen att kommissionen inte var skyldig att pröva effektiviteten hos konkurrerande produktjämförelsetjänster innebär en felaktig rättstillämpning. Enligt klagandena var kommissionen nämligen skyldig att undersöka jämförelsetjänsternas effektivitet, oavsett om de är faktiska eller hypotetiska, eftersom denna skyldighet ger uttryck för en allmän princip i artikel 102 FEUF enligt vilken syftet med denna artikel inte är att skydda mindre effektiva företag. Dessutom borde även kriteriet lika effektiv konkurrent, vilket är kännetecknande för situationer rörande missbruk av prissättning, ha tillämpats i förevarande fall, eftersom det aktuella agerandet bestod i en kombination av tillåtna förfaranden och ledde till mer innovation.

263 Vad gäller frågan huruvida artikel 102 FEUF innebär en systematisk skyldighet för kommissionen att undersöka effektiviteten hos de faktiska eller hypotetiska konkurrenterna till det företag som har en dominerande ställning, framgår det av domstolens praxis (se punkterna 163–167 ovan) att syftet med denna artikel visserligen inte är att säkerställa att konkurrenter som är mindre effektiva än det företag som har en dominerande ställning blir kvar på marknaden.

264 Härav följer emellertid inte att det måste visas att det påtalade agerandet kan utestänga en lika effektiv konkurrent för att det ska kunna slås fast att det föreligger en överträdelse enligt denna artikel.

265 Bedömningen av det aktuella agerandets förmåga att utestänga en lika effektiv konkurrent, vilken Google har åberopat som en princip som ligger till grund för tillämpningen av artikel 102 FEUF, förefaller särskilt relevant när det dominerande företaget under det administrativa förfarandet med stöd av bevisning gjorde gällande att dess agerande inte hade förmåga att begränsa konkurrensen och, i synnerhet, att medföra sådana utestängningseffekter som läggs företaget till last. I ett sådant fall åligger det kommissionen att bedöma inte bara omfattningen av företagets dominerande ställning på den relevanta marknaden, utan det åligger även kommissionen att bedöma huruvida det eventuellt finns en strategi som syftar till att utestänga konkurrenter som är åtminstone lika effektiva (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 september 2017, Intel/kommissionen, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkterna 138 och 139).

266 Eftersom kommissionen är skyldig att styrka en överträdelse av artikel 102 FEUF måste den fastställa att det föreligger missbruk av dominerande ställning utifrån olika kriterier, däribland kriteriet lika effektiv konkurrent när detta är relevant. Kommissionens bedömning av relevansen av detta kriterium omfattas i förekommande fall av unionsdomstolens kontroll.

267 I det aktuella fallet ska det framhållas att det missbruk som kommissionen fastställt, såsom framgår av bland annat punkterna 54–63 i den överklagade domen, bestod i att Google förbehöll en mer fördelaktig placering och presentation av sin egen produktjämförelsetjänst på sidorna för Googles sökmotor för allmänna sökningar jämfört med konkurrerande produktjämförelsetjänster. Kommissionen konstaterade således att eftersom en produktjämförelsetjänsts förmåga att konkurrera var beroende av trafikvolymen, hade detta diskriminerande agerande från Googles sida haft en betydande inverkan på konkurrensen. Googles agerande hade nämligen gjort det möjligt för Google att till förmån för sin egen produktjämförelsetjänst avleda en stor andel av den trafik som tidigare förelåg mellan Googles sidor med allmänna resultat och de produktjämförelsetjänster som tillhörde Googles konkurrenter. Konkurrenterna saknade samtidigt möjlighet att kompensera för den förlorade trafiken genom att använda andra källor för trafik, eftersom en ökad investering i alternativa källor inte skulle ha utgjort en ”ekonomiskt genomförbar” lösning.

268 Tribunalen gjorde således en riktig bedömning när den i punkt 540 i den överklagade domen angav att det inte hade varit möjligt för kommissionen att erhålla objektiva och tillförlitliga resultat om Googles konkurrenters effektivitet med hänsyn till de specifika villkoren på den relevanta marknaden. Tribunalens konstaterande påverkas inte av vad klagandena har anfört, eftersom de endast har gjort påståenden av principiell karaktär.

269 Härav följer att tribunalen inte gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann dels att det inte är obligatoriskt att göra en bedömning enligt kriteriet lika effektiv konkurrent i förfaranden enligt artikel 102 FEUF, dels att en sådan bedömning inte skulle ha varit relevant under de omständigheter som förelåg i det aktuella fallet.

270 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall på den fjärde grunden. Vid denna bedömning saknas skäl att pröva BEUC:s invändning om rättegångshinder.

271 Eftersom domstolen har funnit att klagandena inte kan vinna framgång med någon av de grunder som de åberopat till stöd för sitt överklagande ska överklagandet ogillas i sin helhet.

VI. Rättegångskostnader

272 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i rättegångsreglerna ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

273 Enligt artikel 140.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i dessa regler ska tillämpas i mål om överklagande, ska de stater som inte är medlemsstater och som är parter i EES-avtalet samt Eftas övervakningsmyndighet bära sina rättegångskostnader när de har intervenerat i målet.

274 Enligt artikel 140.3 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i dessa regler ska tillämpas i mål om överklagande, får domstolen besluta att en intervenient ska bära sina rättegångskostnader.

275 Enligt artikel 184.4 i samma rättegångsregler kan en intervenient i första instans, när intervenienten inte själv har överklagat, inte förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i målet om överklagande, annat än om intervenienten har deltagit i den skriftliga eller den muntliga delen av förfarandet vid domstolen. Om en sådan part har deltagit i rättegången, får domstolen besluta att parten ska bära sina rättegångskostnader.

276 Kommissionen har yrkat att klagandena ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klagandena har tappat målet, ska de bära sina rättegångskostnader och ersätta kommissionens rättegångskostnader, med undantag för kommissionens kostnader till följd av CCIA:s intervention. Denna del av kommissionens kostnader ska bäras av CCIA.

277 Pricerunner, CCIA, Eftas övervakningsmyndighet, BEUC, Foundem, Kelkoo, VDZ, Ladenzeile, BDZV och Twenga ska bära sina respektive rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Google och Alphabet ska bära sina rättegångskostnader och ersätta kommissionens rättegångskostnader, med undantag för kommissionens kostnader till följd av Computer & Communications Industry Associations intervention.

3) Computer & Communications Industry Association ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de kostnader som uppkommit för kommissionen med anledning av denna sammanslutnings intervention.

4) Pricerunner International AB, Eftas övervakningsmyndighet, Bureau européen des unions de consommateurs (BEUC), Infederation Ltd, Kelkoo SAS, Verband Deutscher Zeitschriftenverleger eV, Ladenzeile GmbH, BDZV – Bundesverband Digitalpublisher und Zeitungsverleger eV och Twenga SA ska bära sina rättegångskostnader.

Underskrifter